

TÜRKİYE İŞ KURUMU

*İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI
HAKKARI İLİ
2021 YILI SONUÇ RAPORU*

2021 YILI

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMALARI

HAKKARİ ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

HAKKARİ İLİ 2021 YILI SONUÇ RAPORU

İÇİNDEKİLER

TABLolar LİSTESİ	ii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	iii
KISALTMALAR.....	iv
YÖNETİCİ ÖZETİ	1
GİRİŞ	3
BİRİNCİ BÖLÜM İŞGÜCÜ PİYASASI GENEL VERİLER	5
1.1. TÜİK BÖLGESEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ	5
1.2. SGK SİGORTALI VE İŞYERİ GÖSTERGELERİ.....	5
1.3. İŞKUR İDARİ KAYITLARI	7
1.3.1. Açık İş İlanları.....	7
1.3.2. İşe Yerleştirmeler.....	8
1.3.3. Kayıtlı İşsiz	10
1.3.4. Aktif İşgücü Programları	11
1.3.5. Pasif İşgücü Programları	14
İKİNCİ BÖLÜM İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP VERİLERİ.....	18
İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI SONUÇLARI	18
2.1. İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM	20
2.2. AÇIK İŞLER	34
2.3. TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER	42
2.4. GELECEK DÖNEM İSTİHDAM BEKLENTİLERİ	46
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	50
EKLER	54
4.1. 2021 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞLETME BİLGİ FORMU	54

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo 1: 2020 Yılı TÜİK Bölgesel İşgücü Göstergeleri	5
Tablo 2: 2021 Yılı Ağustos Ayı SGK İşyeri İstatistikleri	6
Tablo 3: 2021 Yılı Ağustos Ayı SGK Sigortalı İstatistikleri	7
Tablo 4: 2021 yılında (Ocak-Ekim) Açık iş sayısı en yüksek olan meslekler.....	8
Tablo 5: 2021 yılında (Ocak-Ekim) İşe yerleştirme sayısı en yüksek olan meslekler.....	9
Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşbaşı Eğitim Programı Yararlanıcı Sayıları	12
Tablo 7: 2021 Yılı Ocak-Ekim Dönemi İEP (Yararlanıcı Sayısına Göre İlk 10 Meslek)	12
Tablo 8: Yıllar İtibariyle Mesleki Eğitim Kursları ve Kursiyer Sayıları.....	13
Tablo 9: 2021 Yılı Ocak-Ekim Dönemi MEK	14
Tablo 10: KÇÖ ve NÜD Ödeme Yapılan Kişi Sayıları ve Ödeme Tutarları	16
Tablo 11: Araştırma Kapsamında Veri Derlenen İşletme Sayısı	20
Tablo 12: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları	29
Tablo 13: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları	32
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İş Olan İşletme Oranı	34
Tablo 15: Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması	38
Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayıları.....	38
Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Arama Kanalları	39
Tablo 18: Açık İş En Fazla olan ilk 10 Meslek İçin Talep Edilen Beceri Sırası	40
Tablo 19: Tercih Edilen Cinsiyete Göre En Fazla Açık İş Olan Meslekler	41
Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayıları.....	42
Tablo 21: Eleman Temininde Güçlük Çekilen İlk 10 Meslek.....	44
Tablo 22: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri.....	47
Tablo 23: Sektörlere Göre Beklenen İstihdam Değişimi	47
Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Beklenen İstihdam Değişimi	48
Tablo 25: En Fazla Net İstihdam Artış ve Azalışı Beklenen Meslekler	48

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllar İtibariyle İŞKUR Açık İş Sayıları	8
Şekil 2: Yıllar itibariyle İŞKUR işe yerleştirme sayıları	9
Şekil 3: Yıllar İtibariyle İŞKUR Kayıtlı İşsiz Sayıları	10
Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Kişi Sayıları	17
Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı.....	21
Şekil 6: Part-time Çalışanı Olan ve Olmayan İşletmelerdeki Kadın Çalışan Oranı (%).....	22
Şekil 7: Sektörlere Göre Vardiyalı Çalışma Yapılan İşletmelerin Oranı	23
Şekil 8: Vardiyalı Çalışma Yapılan ve Yapılmayan İşletmelerdeki Kadın Çalışan Oranı (%)	23
Şekil 9: Sektörlere Göre İhracat Yapan İşletmelerin Oranı.....	24
Şekil 10: Sektörlere Göre Ar-Ge Çalışması Yapan İşletmelerin Oranı	25
Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçerisinde Yatırım Planlayan İşletmelerin Oranı (%).....	26
Şekil 12: Yatırım Planlayan İşletmelerin Planlanan Yatırım Türleri (%)	27
Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin Oranı.....	28
Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri	29
Şekil 15: Salgının Mevcut İş Yoğunluğuna Etkisi	30
Şekil 16: Pandemi Nedeniyle İşleri Azalan İşletmelerin Beklenen Toparlanma Süresi	31
Şekil 17: Esnek Çalışmanın Verimliliğe Etkisi	31
Şekil 18: Mevcut Açık İşler İçin Cinsiyet Tercihi.....	35
Şekil 19: Mevcut Açık İşler İçin Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi.....	36
Şekil 20: Mevcut Açık İşlerin Aranma Kanalı	36
Şekil 21: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısının Dağılımı.....	43
Şekil 22: Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri	45

KISALTMALAR

ÇSGB	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
KÇÖ	Kısa Çalışma Ödeneği
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
NÜD	Nakdi Ücret Desteği
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
TGÇM	Temininde Güçlük Çekilen Meslekler
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

Tüm Dünya ekonomileri korona virüs salgınından önemli derecede etkilenmiş ve geçtiğimiz iki yıl insanlık tarihi için sıra dışı bir dönem olarak tarihteki yerini almıştır. 2020 yılında işgücü talebi; belirsizlikler ve üretimde yaşanan düşüş nedeniyle azalırken eş zamanlı olarak işgücü arzında da azalma gözlemlendi. 2021 yılında ise işgücüne katılımı kısmi iyileşmeler gözlemlenmiştir. Tedbirlerin esnetilerek normalleşme yönünde atılan adımların etkisi ile istihdamda bir önceki yıla kıyasla 2021 yılında artış gözlemlenmiştir. 2021 yılının ikinci yarısına ilişkin güçlü toparlanma beklentilerine rağmen, virüsün yeni varyantlarının ortaya çıkması neticesinde küresel ekonomiye dair belirsizlikler tekrar ön plana çıkmıştır. Salgın nedeniyle küresel çapta sosyo-ekonomik kırılganlıklar artmıştır. Salgının uzun dönemli etkileri için ise endişeler söz konusudur.

İşgücü piyasasını emeğini arz eden çalışma istek ve arzundaki kişiler ile emeği talep eden işverenler oluşturmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönüne ilişkin veriler ülkemizde ÇSGB, İŞKUR, TÜİK ve SGK gibi kurumların idari kayıtları ve istatistikleri aracılığı ile yayınlanmaktadır. Özellikle TÜİK tarafından her ay yayınlanan ve Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarına ilişkin sonuçları içeren arz yönlü veriler kamuoyunda yakından takip edilmektedir.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise İŞKUR'un idari kayıtları ile işgücü piyasası araştırması ve açık iş istatistikleri araştırmaları kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının arz ve talep boyutunu birlikte analiz etmek amacıyla hazırlanan bu rapor, Hakkari İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir.

2021 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 154 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmeler 10 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler olup il genelinde toplam 17 sektör araştırma kapsamında yer almaktadır. Hakkari ilinde 10+ istihdamlı işletmeler için toplam çalışan sayısı 4.299 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bazında ise 3.746 çalışan erkeklerden, 553 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Hakkari ilinde araştırma kapsamında yer alan işletmelerin içinde, pandemi döneminde işlerinin “azaldığını” veya “çok azaldığını” belirten işletmelerin oranı yüzde 64,9 seviyesindedir.

Hakkari ilinde açık iş oranı yüzde 1,7 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,3 olup, Hakkari ili açık iş oranı bakımından Türkiye ortalamasının üzerindedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 13,1 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler

sektörüdür. Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu meslek grubunda araştırma döneminde 42 kişilik açık iş mevcuttur. Hakkari ilinde en fazla açık işi olan ikinci meslek grubu; Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubudur. İl genelinde açık işlerin içinde herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmeyen açık işlerin payı yüzde 61,3 düzeyindedir.

Hakkari ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlerine göre incelendiğinde en fazla İnşaat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Hakkari ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Sıhhi Tesisatçı mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği ise Ahşap Kalıpçı mesleği takip etmektedir. Eleman teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada “Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması” yer almaktadır.

Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 13,1’i bir yıl sonrası için istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Hakkari ilinde istihdamın artacağını öngören işverenlerin oranı ise yüzde 27,3 seviyesindedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 1,8 iken bu oran Hakkari ilinde yüzde 5,2 düzeyindedir.

İşgücü piyasasının mevcut durumunu görebilmek ve gelecek dönem eğilimlerini öngörerek veriye dayalı sağlıklı kararlar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla İşgücü Piyasası Araştırması Hakkari İli 2021 Yılı Sonuç Raporu hazırlanmıştır.

GİRİŞ

Geçtiğimiz iki yıl tüm Dünya’da Korona virüs salgınının yaşandığı ve ekonomilerin çok büyük bir sınavdan geçtiği bir dönem olmuştur. Tüm Dünya ülkelerinde salgının sosyo-ekonomik etkileri ağır bir şekilde gözlenmektedir. Öncelikle Asya kıtasında başlayan üretim düşüşü 2021 yılında Dünya genelinde tüm tedarik zincirlerinde yaşanmaya başlamıştır.

Yalnızca işsizlik oranlarına bakmak, COVID-19’un işgücü piyasası üzerindeki etkilerini gerçekte olduğundan çok daha az göstermektedir. Çoğu ülkede olduğu gibi ülkemizde de 2020 yılında işgücüne katılım ve istihdam azalmıştır. Bunun yanında istihdamda olanların ortalama çalışma sürelerinde ciddi düşüşler gözlenmiştir. Ayrıca geçtiğimiz iki yıl esnek ve uzaktan çalışmanın oldukça yaygın kullanıldığı dönemler olmuştur. 2021 yılı ortasından itibaren atılan normalleşme adımları ile birlikte bir önceki yılın salgın nedeniyle işgücü piyasasındaki olumsuz etkileri kısmen giderilmiştir. Temmuz ayı itibarıyla salgın nedeniyle gerçekleştirilen Kısmi Çalışma uygulamalarına son verilmiş, işten çıkarma yasakları kaldırılmıştır. Özellikle Turizm, Konaklama ve Yiyecek sektörlerinde normalleşme adımlarının etkisi ile hareketlilik gözlenmiştir. İşgücü piyasasına ilişkin talep yönlü veriler, sektörler özelinde incelenmelidir. Gelecek dönem istihdam politikalarının şekillenmesi için araştırma verileri oldukça önem arz etmektedir.

İşgücü Piyasası Araştırması Hakkari İli 2021 Yılı Sonuç Raporu; işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevcut durumunu analiz etmekte ve işverenlerin gelecek beklentilerini ortaya koymaktadır. Politika yapıcılar ve yerel yönetimler tarafından işgücü piyasası ile ilgili kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ile projelerin etkinliğinin artırılması noktasında 2021 yılı araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

Hakkari İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu; il düzeyinde politika yapıcılara ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacağı düşünülen önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işverenlerin ve işgücünün; piyasaya sundukları emeğin ve piyasadaki beklentilerinin iyi analiz edilmesi politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyileştirmek ve işgücü politikalarını bu dengenin sürdürülebilir olmasını sağlayacak şekilde tesis etmek, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her kurum ve kuruluşun amaçlarını oluşturmaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İşKUR'a değil, Türkiye'de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. İşKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Araştırması Bilgi Formları aracılığıyla işverenlerle görüşerek İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Pandemi nedeniyle 2021 yılı saha çalışması hibrit yöntemle (yüz yüze, elektronik ortamda veya telefonla görüşülerek) gerçekleştirilmiştir. Bu araştırma vasıtasıyla Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum İşKUR'dur.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik alışmalar İl Müdürlükleri ve Hizmet Merkezlerimiz tarafından 2007 yılından itibaren düzenli olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2021 yılı için Hakkari ilinde 22 Mart-30 Nisan 2021 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu hazırlanmıştır. Raporla birlikte İşgücü Piyasası Araştırması sonuçları analiz edilerek Hakkari ilinde işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI GENEL VERİLER

1.1. TÜİK BÖLGESEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

TÜİK tarafından düzenli olarak uygulanmakta olan Hanehalkı İşgücü Anketi istihdam edilenlerin iktisadi faaliyet, meslek, işteki durum ve çalışma süresi hakkında; işsizlerin ise, iş arama süresi ve aradıkları meslek ve benzer özellikleri hakkında bilgi derlemek amacıyla uygulanmakta olup, ülkedeki işgücü piyasasının özellikleri hakkında bilgi veren (arz yönüyle) temel veri kaynağıdır. 2013 yılı ve öncesinde il düzeyinde işgücü istatistikleri elde edilirken, sonrasında Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması kapsamında 1. ve 2. düzeyde bölgesel istatistikler elde edilmektedir. 2014 yılından itibaren bölgesel düzeyde elde edilen istatistikler yıllık olarak TÜİK'in internet sitesinde yayınlanmaktadır. 2022 yılından itibaren aylık istatistiklerin bölgesel düzeyde açıklanabilmesi için TÜİK tarafından çalışmalar sürdürülmektedir.

Tablo 1: 2020 Yılı TÜİK Bölgesel İşgücü Göstergeleri

TRB2 (Van, Muş, Bitlis, Hakkari)	Toplam	Kadın	Erkek
15 ve daha yukarı yaştaki nüfus (Bin Kişi)	1.417	702	715
İşgücü (Bin Kişi)	675	183	492
İstihdam edilenler (Bin Kişi)	516	141	375
İşsiz (Bin Kişi)	160	42	117
İşgücüne dahil olmayan nüfus (Bin Kişi)	742	519	223
İşgücüne katılma oranı (%)	47,6	26,1	68,8
İstihdam oranı (%)	36,4	20,1	52,4
İşsizlik oranı (%)	23,6	23,1	23,8

Hakkari ilinin dahil olduğu 2. Düzey Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması TRB2 (Van, Muş, Bitlis, Hakkari) olarak tanımlanmıştır. Tablo 1'de yer alan verilere göre Bölgemizde yaklaşık nüfus 1.417.000 kişi iken işgücü katılma oranı yüzde 47,6 seviyesindedir. İşsizlik oranı ise 2020 yılında bölgemizde yüzde 23,6 olarak gerçekleşmiştir.

1.2. SGK SİGORTALI VE İŞYERİ GÖSTERGELERİ

Sosyal Güvenlik Kurumu her ay düzenli olarak sigortalı istatistiklerini yayınlamaktadır. Bu istatistikler kapsamında illere ait detaylı sigortalı sayıları ve 4a sigortalı çalışanı olan işyeri sayıları elde edilmektedir.

Tablo 2: 2021 Yılı Ağustos Ayı SGK İşyeri İstatistikleri

İşyeri Büyüklüğü	İşyeri Sayısı	Sigortalı Sayısı
1 Kişi	456	456
2-3 Kişi	413	971
4-6 Kişi	255	1.221
7-9 Kişi	129	1.014
10-19 Kişi	143	1.977
20-29 Kişi	61	1.512
30-49 Kişi	48	1.820
50-99 Kişi	41	2.781
100-249 Kişi	22	3.305
250-499 Kişi	7	2.380
500-749 Kişi	1	502
750-999 Kişi	0	0
1000+ Kişi	6	9.047
Toplam	1.582	26.986

Ülkemizde 4a zorunlu sigortalı istihdam eden işyerleri çalışan sayısına göre incelendiğinde 1-9 çalışanı olan işyerlerinin oldukça yoğun olduğu gözlenmiştir. Benzer durum 81 ilimizde gözlenmektedir.

Hakkari ilinde 2021 Ağustos dönemi SGK verilerine göre zorunlu 4a sigortalı istihdam eden işyeri sayısı 1.582 seviyesindedir. Bu işyerlerinde toplam 26.986 sigortalı istihdam edilmektedir. 1-9 arası çalışanı olan işyerlerinin ilimizdeki oranı yüzde 79,2 düzeyindedir. İlimizde 100 ve üzeri çalışanı olan işyeri sayısı 36 iken bu işyerlerinde toplam 15.234 çalışan istihdam edilmektedir.

Tablo 3: 2021 Yılı Ağustos Ayı SGK Sigortalı İstatistikleri

Gösterge	Sayı/Tutar
İşyeri Sayısı	1.582
Kamu	179
Özel	1.403
Sigortalı Sayısı	26.986
Kamu	14.945
Özel	12.041
Erkek	22.386
Kadın	4.600
Ortalama Aylık Kazanç	₺ 4.845,6
Kamu	₺ 5.376,7
Özel	₺ 4.127,4
Erkek	₺ 4.682,9
Kadın	₺ 5.748,0

Hakkari ilinde 2021 Ağustos ayı itibariyle bildirimi yapılmış 4a zorunlu sigortalı sayısı toplam 26.986 kişi iken kadın sigortalı sayısı ise 4.600 düzeyindedir. İlimizde kamuda istihdam edilen 4a zorunlu sigortalı oranı yüzde 55,4 iken özel sektörün payı yüzde 44,6 seviyesindedir. 4a zorunlu sigortalıların sigorta primine esas aylık ortalama kazancı 4.846 TL'dir. 2021 Ağustos ayı itibariyle Erkek sigortalıların ortalama kazancı ilimizde kadınların kazancından düşüktür.

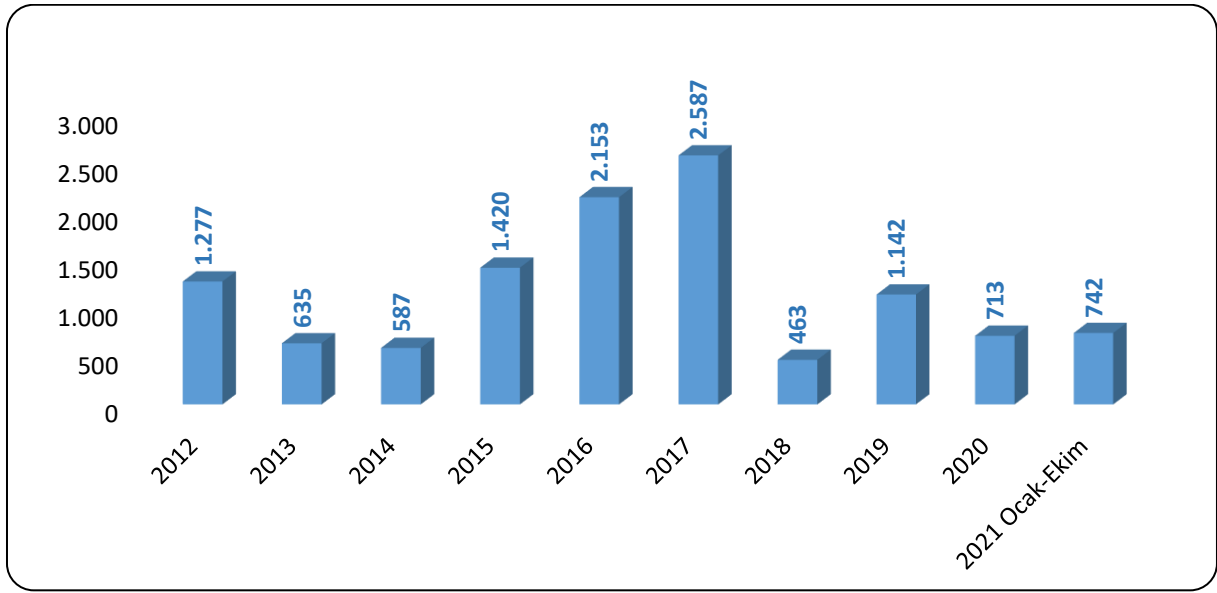
1.3. İŞKUR İDARİ KAYITLARI

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlesine sunmuş olduğu hizmetlerin verilerinden oluşmaktadır. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu ve meslek bilgisi gibi oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilir. Ayrıca pandemi nedeniyle oldukça önem kazanan kısa çalışma ödeneği verilerine ve Korona salgınının etkilerini hafifletmek için devreye alınan nakdi ücret desteği verilerine de bu bölümde yer verilmiştir.

1.3.1. Açık İş İlanları

Açık işler; işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihtiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler.

Şekil 1: Yıllar İtibariyle İŞKUR Açık İş Sayıları

Tablo 4: 2021 yılında (Ocak-Ekim) Açık iş sayısı en yüksek olan meslekler

Meslek	Açık İş Sayısı
Servis Şoförü (Okul)	166
Refakatçi (Kişisel Yardımcı)	141
Elektrik Tesisatı Ve Pano Montörü Teknisyeni	135
Beden İşçisi (Genel)	114
Garson (Servis Elemanı)	54
Kadın Giyim Modelist Yardımcısı	25
Diğer Öğretmenler	23
Servis Rehberi (Okul)	21
Madenci (Genel)	13
Perakende Satış Elemanı (Gıda)	8

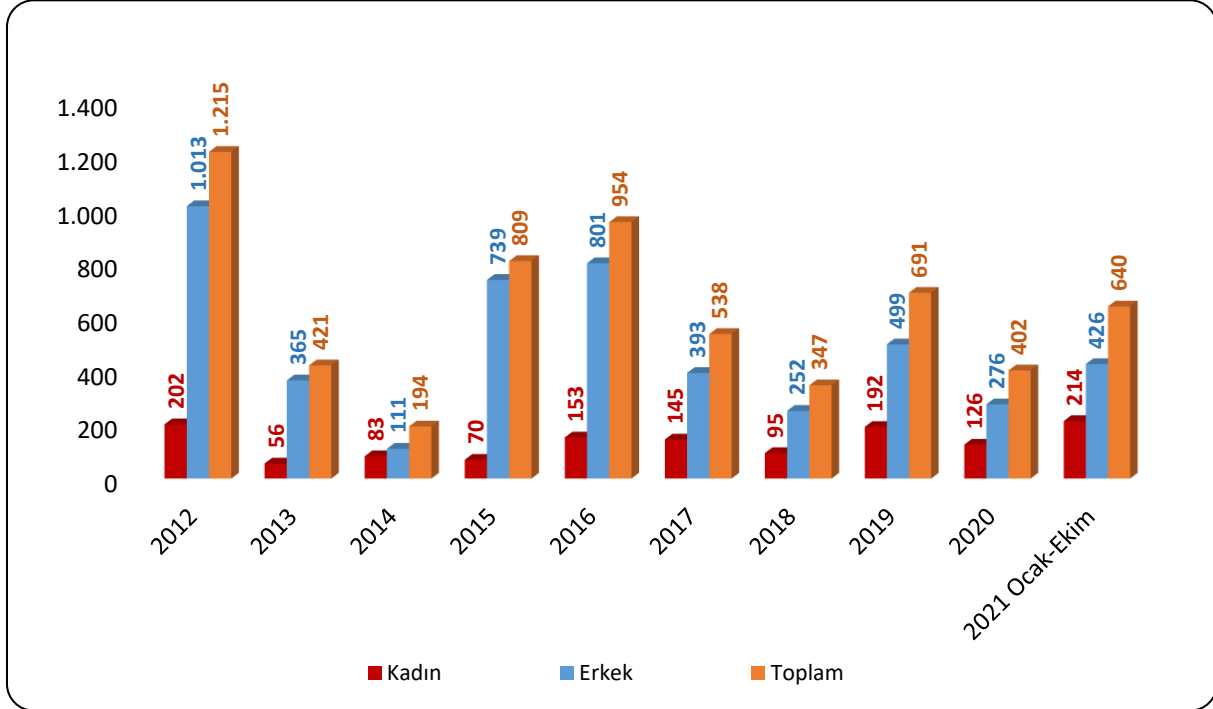
Hakkari ilinde 2021 yılı Ocak-Ekim döneminde 742 kişilik açık iş ilanı, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 166 açık iş ile Servis Şoförü (Okul) mesleği bulunmaktadır. Toplam açık iş sayısı içerisinde bu mesleğin payı yüzde 22,4 seviyesindedir. Bu mesleği Refakatçi (Kişisel Yardımcı) ve Elektrik Tesisatı Ve Pano Montörü Teknisyeni meslekleri takip etmektedir.

1.3.2. İşe Yerleştirmeler

İŞKUR özellikle son yıllarda performansını ve işgücü piyasasındaki önemini büyük ölçüde arttırmıştır. 2020 ve 2021 yıllarında ise salgının işgücü piyasası üzerindeki olumsuz etkileri

genel olarak Kurum istatistiklerinde de gözlenmiştir. Şekil 2’de yıllar itibariyle Kurumun Hakkari ilinde işe yerleştirmeye aracılık sayıları görülebilmektedir.

Şekil 2: Yıllar itibariyle İŞKUR işe yerleştirme sayıları

İŞKUR’un; piyasayı yakından takip ederek il özelinde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihtiyaçlarını zamanında karşılaması en temel fonksiyonları arasında yer almaktadır. İlimizde 2021 yılının Ocak-Ekim döneminde 640 işe yerleştirme yapılmıştır. İşe yerleşmesine aracılık edilenler içinde kadınların payı yüzde 33,4 seviyesindedir.

Tablo 5: 2021 yılında (Ocak-Ekim) işe yerleştirme sayısı en yüksek olan meslekler

Meslek	İşe Yerleştirme Sayısı
Elektrik Tesisatı Ve Pano Montörü Teknisyeni	120
Refakatçi (Kişisel Yardımcı)	99
Beden İşçisi (Genel)	73
Servis Şoförü (Okul)	71
Büro Memuru (Genel)	43
Sekreter	30
Garson (Servis Elemanı)	25
Satış Danışmanı / Uzmanı	23
Diğer Öğretmenler	21
Kadın Giyim Modelist Yardımcısı	16

Hakkari ilinde 120 kişilik işe yerleştirmeye Elektrik Tesisatı Ve Pano Montörü Teknisyeni mesleği ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme içinde yüzde 18,8 paya sahiptir. Bu mesleği Refakatçi (Kişisel Yardımcı) ve Beden İşçisi (Genel) meslekleri takip etmektedir. 2021 yılı Ocak-Ekim döneminde ilimizde erkeklerin en çok Elektrik Tesisatı Ve Pano Montörü Teknisyeni ve Servis Şoförü (Okul) mesleklerinde işe yerleştirildiği, kadınların ise en çok Refakatçi (Kişisel Yardımcı) ve Büro Memuru (Genel) mesleklerinde işe yerleştirildiği görülmüştür.

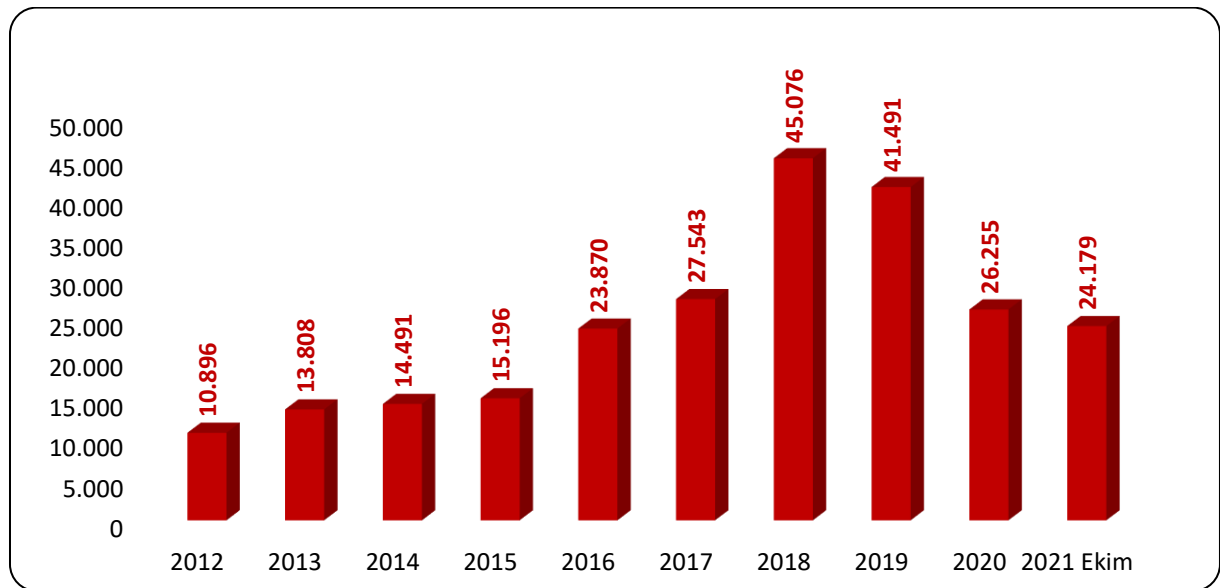
1.3.3. Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı İşsiz; hali hazırda asgari ücret düzeyinde herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kayıtlı iş arayanlarına en az bir yıl süre ile hizmet vermekle yükümlü olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde durumlarını güncelleyerek iş aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler.

Son 12 ay içerisinde İŞKUR hizmetlerine başvurusu veya profil güncellemesi yapmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından bazı istisnalar hariç olmak üzere pasife alınmaktadır. Ayrıca iş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanma taleplerini sonlandırabilmektedir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle İŞKUR Kayıtlı İşsiz Sayıları

2021 yılı Ekim sonu itibariyle Hakkari ilindeki kayıtlı işsizlerin sayısı 24.179 iken bu kişilerin içinde kadınların oranı yüzde 49,9; 18-24 yaş arası gençlerin oranı ise yüzde 36,3 seviyesindedir.

Hakkari ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsiz olduğu mesleklerin başında Temizlik Görevlisi mesleği yer almakta olup bu meslekte Hakkari ilinde Kuruma kayıtlı 11.474 işsiz bulunmaktadır. Bu mesleğin ilimizdeki toplam kayıtlı işsizler içerisindeki payı yüzde 47,5 seviyesindedir. Bu mesleği sırasıyla Beden İşçisi (Genel) ve Beden İşçisi (Temizlik) meslekleri takip etmiştir.

1.3.4. Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, istihdamın korunmasını ve artırılmasını sağlamak amacıyla aktif işgücü piyasası programları düzenlemektedir. Kurum bu programlar ile işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren kişi ve grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmakta; işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları ve işbaşı eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırılmaktadır. Aynı zamanda iş arayanların tecrübe eksiklikleri bu programlar vasıtasıyla karşılanmakta ve istihdam edilebilirlikleri arttırılmaktadır. Pandemi etkilerinin dezavantajlı kesim üzerindeki etkileri daha ağır hissedilmektedir. Bu nedenle pandeminin işgücü piyasası üzerindeki etkileri göz önüne alındığında, özellikle kadın ve gençlerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılması hususunda aktif programların etkin kullanılması oldukça önem arz etmektedir.

1.3.4.1. İşbaşı Eğitim Programı

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri; mevcut açık işler için talep edilen iş tecrübesinin iş arayan kişilerde yeterli seviyede bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel amacı mesleki deneyimi ve yeterli iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bununla birlikte nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere, işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek iş arayanlar hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli karar verme imkânı sunmaktır.

Son yıllarda oldukça ön plana çıkan işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşbaşı Eğitim Programı Yararlanıcı Sayıları

Yıllar	Toplam	Kadın	Erkek
2012	21	10	11
2013	211	103	108
2014	265	130	135
2015	489	237	252
2016	244	107	137
2017	379	179	200
2018	320	147	173
2019	459	231	228
2020	337	147	190
2021 Ocak-Ekim	273	143	130

2021 yılında Ocak-Ekim döneminde kovid salgınına rağmen ilimizde 129 işbaşı eğitim programı düzenlenmiş olup toplam 273 kişi programlara katılmıştır. Toplam katılımcıların içinde kadınların payı yüzde 52,4 iken erkeklerin payı ise yüzde 47,6 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 7: 2021 Yılı Ocak-Ekim Dönemi İEP (Yararlanıcı Sayısına Göre İlk 10 Meslek)

Meslek	İEP Yararlanıcı Sayısı
Büro Memuru (Genel)	78
Sekreter	54
Perakende Satış Elemanı (Tezgahtar)	29
Aşçı Yardımcısı	18
Garson (Servis Elemanı)	15
Engelli Bakıcısı	7
Ön Muhasebeci	7
Büro İşçisi	5
Eczacı Kalfası	5
Market Elemanı	5

Hakkari ilinde 2021 yılında açılan ve yararlanıcı sayısı en fazla olan işbaşı eğitim programları Büro Memuru (Genel), Sekreter ve Perakende Satış Elemanı (Tezgahtar) mesleklerinde düzenlenmiştir.

1.3.4.2. Mesleki Eğitim Kursları

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik düzenlenen aktif işgücü piyasası programlarıdır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde kadın katılımcıların da yoğun şekilde yararlandığı görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. Türkiye genelinde 2021 yılı Ocak-Ekim döneminde kursiyerlerin yüzde 71,7'sinin kadınlardan oluştuğu görülmektedir.

Tablo 8: Yıllar İtibariyle Mesleki Eğitim Kursları ve Kursiyer Sayıları

Yıllar	Toplam	Kadın	Erkek
2012	350	219	131
2013	459	171	288
2014	291	195	96
2015	654	309	345
2016	172	129	43
2017	292	230	62
2018	224	165	59
2019	159	139	20
2020	50	33	17
2021 Ocak-Ekim	75	32	43

Hakkari ilinde 2021 yılı Ocak-Ekim döneminde 3 mesleki eğitim kursuna 75 kursiyer katılmıştır. Bu dönemde ilimizde açılmış olan mesleki eğitim kurslarına 32 kadın kursiyer katılmışken, erkek kursiyerlerin sayısı ise 43 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 9: 2021 Yılı Ocak-Ekim Dönemi MEK

Meslek	MEK Kursiyer Sayısı
Seramik İmal İşçisi	50
Kadın Giyim Modelist Yardımcısı	25

2021 yılı Ocak-Ekim döneminde açılan ve en fazla sayıda katılımcının olduğu kurslar Seramik İmal İşçisi ve Kadın Giyim Modelist Yardımcısı mesleklerinde düzenlenmiştir.

1.3.5. Pasif İşgücü Programları

2020 ve 2021 yılları korona virüs salgınının işgücü piyasasına olumsuz etkilerini en aza indirebilmek için Kısa Çalışma Ödeneği ve Nakdi Ücret Desteği gibi Pasif İşgücü Piyasası Programlarının oldukça etkin kullanıldığı yıllar olmuştur.

2020 ve 2021 yıllarında pasif programlara ilişkin yapılan bazı düzenlemeler aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

- 2020 yılı Mart ayında ülkemizde ilk virüs vakaların gözlenmesini takiben Korona Virüs kaynaklı Kısa Çalışma Ödeneği başvuruları alınmaya başlanmıştır.
- 4447 sayılı İşsizlik Sigortası kanununun geçici 23. Maddesi ile Kısa Çalışma Ödeneğinden yararlanmak için gerekli olan şartlar esnetilmiştir.
- 16 Nisan 2020 tarihinde, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa eklenen geçici 25 inci madde ile yeni korona virüs (Covid-19) gerekçeli kısa çalışma başvuruları için kısa çalışma ödeneğinin işverenlerin beyanları doğrultusunda ödenmesi, uygunluk tespitinin Rehberlik ve Teftiş Başkanlığına bağlı iş müfettişlerince daha sonra yapılması kararlaştırılmıştır.
- 7244 sayılı Kanununun ile; 4857 sayılı Kanuna geçici 10'uncu madde ile fesih kısıtı getirilmiş, 4447 sayılı Kanuna geçici 24'üncü madde ile ücretsiz izin imkanı ve nakdi ücret desteği uygulamaya konulmuştur.
- Kanunun verdiği yetki ile Cumhurbaşkanımız tarafından ödenekten yararlanma süresi 2021 yılının Temmuz ayına kadar uzatılmıştır.
- 28 Temmuz 2020 tarihli 7252 sayılı Kanun ile 4447 sayılı Kanuna geçici 26'ncı madde eklenmiştir. Düzenleme ile 1 Temmuz 2020 tarihinden önce Kısa Çalışma Ödeneğine

veya Nakdi Ücret Desteğine başvuran özel sektör işyerlerinde çalışanların normal çalışma düzenine geçmesi halinde, normalleşme desteği uygulamaya konulmuştur.

- 2020 Kasım ayından itibaren tekrar etkisini arttıran salgın nedeniyle 2020 Aralık ayı itibarıyla E-devlet üzerinden Kısa Çalışma talepleri alınmıştır.

Korona virüsün olumsuz etkileri tüm sektörlerde gözlenmiş olup, ülke genelinde özellikle konaklama ve yiyecek hizmetleri, kültür sanat eğlence ve spor faaliyetleri, diğer hizmet faaliyetleri ve eğitim gibi sektörler en fazla etkilenen sektörlerin başında gelmektedir.

1.3.5.1. Kısa Çalışma Ödeneği ve Nakdi Ücret Desteği

Genel ekonomik, sektörel veya bölgesel kriz ile zorlayıcı sebeplerle, geçici olarak işyerinin bir bölümünde veya tamamında; haftalık çalışma sürelerinin önemli ölçüde azaltılması (En az 1/3 oranında) veya faaliyetin tamamen veya kısmen durdurulması hallerinde, işyerinde üç ayı aşmamak üzere kısa çalışma yapılabilir. İşini kaybetme riski yaşayanların istihdamda kalmasını hedefleyen Kısa Çalışma Ödeneği, hizmet akdi devam etmekle birlikte çalışma süresi azalan işçilere gelir desteği sağlayarak istihdamın korunması ve işsizliğin artmasının önüne geçilmesi konusunda önemli bir rol oynamaktadır. Ayrıca Firmaların işgücü maliyetleri azaltılmakta ve istihdamın devamının sağlanması ile muhtemel işe alım maliyetlerinin (tekrar işe alma, eğitim ve iş uyumu) de önüne geçilmiştir.

19 Mart 2020 tarihinde İŞKUR Yönetim Kurulunca "dışsal etkilerden kaynaklanan dönemsel durumlardan ileri gelen zorlayıcı sebep" kapsamında kısa çalışma uygulamasının başlatılması kararı alınmıştır. Pandemi sürecinde yapılan düzenlemeler ile korona virüs kaynaklı başvurularda değerlendirme ve hak ediş şartlarında iyileştirmeler yapılmış, yararlanma süresi 2021 yılı Temmuz ayına kadar kademeli olarak uzatılmıştır.

Korona virüsün işgücü piyasası üzerindeki etkileriyle mücadele kapsamında yapılan yasal düzenleme ile 17.04.2020 tarihinde nakdi ücret desteği uygulaması başlatılmış ve destekten yararlanma süresi 2021 yılı Temmuz ayına kadar uzatılmıştır.

Nakdi Ücret Desteği kapsamında olanlar;

- 17/4/2020 tarihi itibarıyla, iş sözleşmesinin bulunduğu işveren tarafından 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun geçici 10 uncu maddesi uyarınca ücretsiz izne ayrılan ve kısa çalışma ödeneğinden yararlanamayan işçiler,

- 15/3/2020 tarihinden sonra 4447 sayılı Kanunun 51 inci maddesi kapsamında iş sözleşmesi feshedilen ve aynı Kanunun diğer hükümlerine göre işsizlik ödeneğinden yararlanamayan işçiler,
- 2021 Mart ayında/döneminde iş sözleşmesinin bulunduğu NACE Rev.2 Ekonomik Faaliyet Sınıflamasına göre ana faaliyet kodu olarak 56 kodunda faaliyet gösteren işverenleri ile 61.90.05, 85.51.03, 93.11.01, 93.12.07, 93.13.01, 93.19.05, 93.21.01, 93.29.02, 93.29.03, 96.02.01, 96.04.01, 96.04.02 veya 96.04.03 kodlarında faaliyet gösteren işverenleri tarafından 4857 sayılı Kanunun geçici 10 uncu maddesi uyarınca 2021 Nisan ve Mayıs aylarında ücretsiz izne ayrılan işçiler,

kısa çalışma ödeneği veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan yaşlılık aylığı almamak kaydıyla ücretsiz izinde bulundukları veya işsiz kaldıkları süre kadar kapsam dâhilinde yer almışlardır. Ayrıca; 1/1/2019-17/4/2020 aralığında 4857 sayılı Kanunun 25/(II) numaralı bendinde belirtilen sebepler dışında hizmet akdi sona erenler ile özel sektör işyerlerinde 2019/Ocak ila 2020/Nisan dönemlerinde en az çalışan sayısına ilave olarak istihdam edilenlerden 1/12/2020 tarihinden itibaren işe başlatılıp ücretsiz izne ayrılanlara 2020 yılı Nisan ayında uygulamaya başlanılan nakdi ücret desteği uygulaması ile benzer esaslar çerçevesinde nakdi ücret desteği ödenmiştir.

Nakdi Ücret Desteği kapsamında 2020 yılı için günlük 39,24 TL, 2021 yılı Ocak, Şubat ve Mart ayları için günlük 47,70 TL, 2021 yılı Nisan ve sonrası için günlük 50 TL esas alınarak ödemeler yapılmıştır.

2021 yılı Ekim sonu itibariyle Pandemi Döneminde Hakkari ilinde toplam 1.325 kişi kısa çalışma ödeneğinden, 4.623 kişi ise Nakdi Ücret Desteğinden yararlanmıştır. Pandemi döneminde gerçekleştirilen ödemeler ise KÇÖ kapsamında 12.383.771 TL ve NÜD kapsamında 36.620.377 TL olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 10: KÇÖ ve NÜD Ödeme Yapılan Kişi Sayıları ve Ödeme Tutarları

Yıllar	2020	2021 Ocak-Ekim
KÇÖ – Ödeme Yapılan Kişi	1.309	564
KÇÖ – Ödeme Tutarı	₺8.445.278	₺3.938.493
NÜD – Ödeme Yapılan Kişi	1.562	3.986
NÜD – Ödeme Tutarı	₺6.389.184	₺30.231.193

1.3.5.2. İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren ve devlet tarafından kurulan zorunlu bir sigorta koludur. İşsizlik sigortası primlerinin toplanmasından Sosyal Güvenlik Kurumu, diğer her türlü hizmet ve işlemlerin yapılmasından Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü; görevli, yetkili ve sorumludur.

Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Kişi Sayıları

Hakkari ilinde 2021 yılı Ocak-Eylül döneminde 356 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. Türkiye genelinde pandemi başından 2021 yılı Temmuz ayına kadar uygulanan fesih kısıtı nedeniyle son iki yılda işsizlik ödeneğine hak kazanan kişi sayısında düşüş gözlenmiştir. Hakkari ilinde de ülke geneline benzer eğilim söz konusudur.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP VERİLERİ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin mevcut durumunu görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek gereklidir. İşgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmak oldukça maliyetli sonuçlara yol açmaktadır.

- Belirli meslektelerde veya sektörlerde ilave işgücü ihtiyacı var mı?
- İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut?
- Mevcut açık işlerde hangi beceriler aranmakta?
- Belirli bir meslekte eleman temininde güçlük çekilmişse bunun sebebi ne?
- Önümüzdeki dönemde istihdam artışı ve azalışı beklenen meslekler hangileri?

Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için oldukça önemlidir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok önemli çalışmalar yapılmaktadır. Türkiye geneli için işgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının mevcut durumunu izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla her yıl düzenli olarak İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından itibaren İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA)

periyodik olarak gerçekleştirilmektedir. Farklı yöntemler kullanılarak 2007 yılından günümüze kadar devam ettirilen araştırmalar 2009-2013 tarihleri arasında yılda iki defa yapılmış olup, sonraki yıllarda ise yılda bir kez yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

İşgücü Piyasası Araştırmasının temel amaçları, emek piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif işgücü politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın amaçlarından bir diğeri de İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Araştırma kapsamında sektörel ve yerel düzeyde elde edilen bilgiler, yerel istihdam politikalarına yön vermek için kullanılmaktadır.

22 Mart – 30 Nisan 2021 tarihleri arasında Türkiye genelinde 74.417 işletme ile 2021 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında iletişime geçilmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma, Uluslararası Örgütler ve Temsilcilikleri, Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri dışındaki 17 sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 10-19 arası çalışanı olan işletmelerde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için 74 ilde örneklem yöntemiyle, 7 ilde ise tamsayım yapılarak işverenlerle iletişime geçilmiştir. 2-9 arası istihdamlı işletmelerde ise Türkiye geneli için tahmin üretebilmek adına örneklem yöntemi ile işletmeler seçilmiştir. Cevaplılık oranı Türkiye genelinde yüzde 95 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Araştırma kapsamında yer alan işletmeler ile gerçekleştirilen “İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu” kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- Bir yıl sonrası için artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

2.1. İŞLETMELER VE MEVCUT İSTİHDAM

İşletmeler ve mevcut istihdam bölümünde Hakkari ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işletmeler ile çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşletmelerin İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işletmelerin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları, Ar-Ge çalışması yapılıp yapılmadığı ile part-time çalışanın bulunup bulunmadığı ve E-ticaret yoluyla hizmet veya mal satışı yapılıp yapılmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Hakkari ilinde 154 işletme için veri derlenmiştir. Bu işletmelerde 4.299 çalışan tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamında Hakkari ilinde 10 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler için veri derlenmiştir. Tablo 11’de Hakkari ilinde araştırma kapsamında olan işletmelerin sektörel dağılımı incelenmiştir.

Tablo 11: Araştırma Kapsamında Veri Derlenen İşletme Sayısı

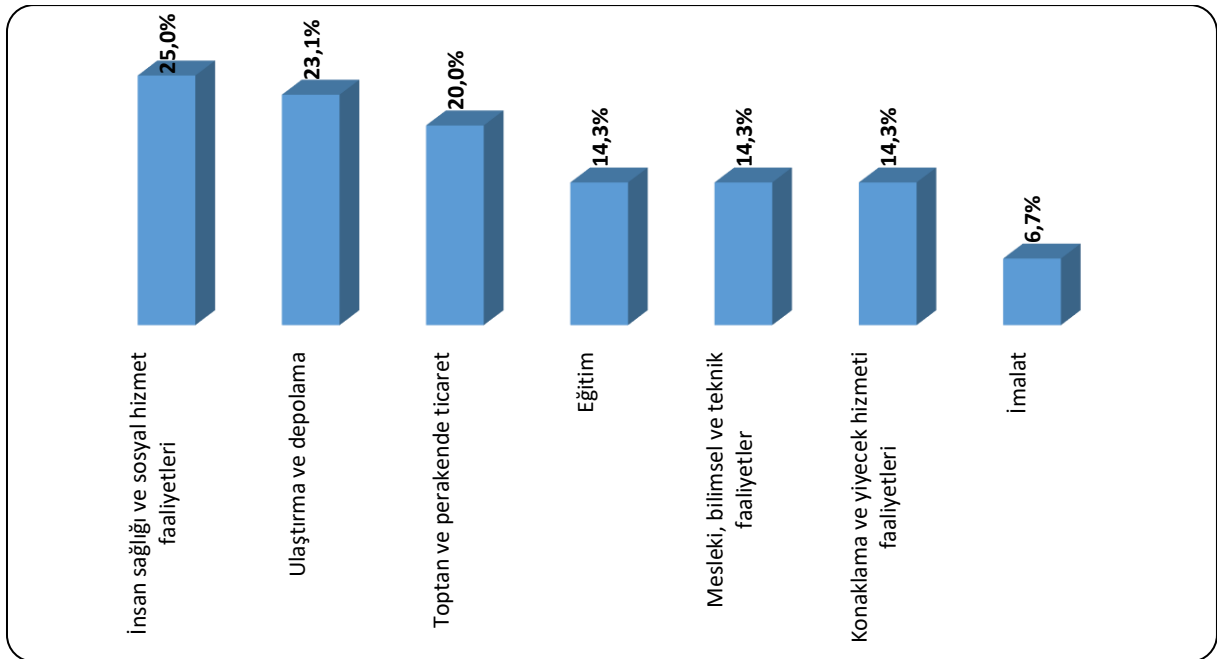
Sektörler	İşletme Sayısı
Toptan ve perakende ticaret	40
İnşaat	32
İmalat	15
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	14
Ulaştırma ve depolama	13
Madencilik ve taş ocakçılığı	9
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	8
Eğitim	7
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	7
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	6
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	2
Gayrimenkul faaliyetleri	1
Genel Toplam	154

Hakkari ilinde Toptan ve perakende ticaret sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Hakkari ilindeki çalışma kapsamına giren işletmeler içerisinde Toptan ve perakende ticaret sektöründeki işyerlerinin oranı yüzde 26 seviyesindedir. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 10 ve daha fazla istihdamlı işletmeler içerisinde Toptan ve perakende ticaret sektöründe bulunan işletmelerin ağırlığı yüzde 22,7 seviyesindedir. Hakkari ilinde ilk sırada yer alan Toptan ve

perakende ticaret sektöründe bulunan işletmelerin toplam içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. Toptan ve perakende ticaret sektöründen sonra en fazla sayıda işletme İnşaat sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında İnşaat sektöründeki işletmelerin ülkemizdeki payı 9,7 iken Hakkari ilinde İnşaat sektörünün payı yüzde 20,8 düzeyindedir. Hakkari ilinde çalışma kapsamındaki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işletmelerin içinde Toptan ve perakende ticaret, İnşaat ile İmalat sektörlerinde faaliyet gösterenlerin oranı yüzde 56,5 seviyesindedir.

İlimizde Bilgi ve iletişim, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, Finans ve sigorta faaliyetleri, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, Diğer hizmet faaliyetleri sektörlerine ait herhangi bir işyeri araştırma kapsamında yer almamaktadır. Araştırmaya dahil olan sektörler içerisinde en az sayıda işletme ise Gayrimenkul faaliyetleri ile Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörlerinde yer almaktadır. Ancak bu tablo incelenirken Hakkari ilinde faaliyet gösteren ve il genelinde 10 ve daha fazla istihdamı olan işletmelerin araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 5: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşletmelerin Oranı

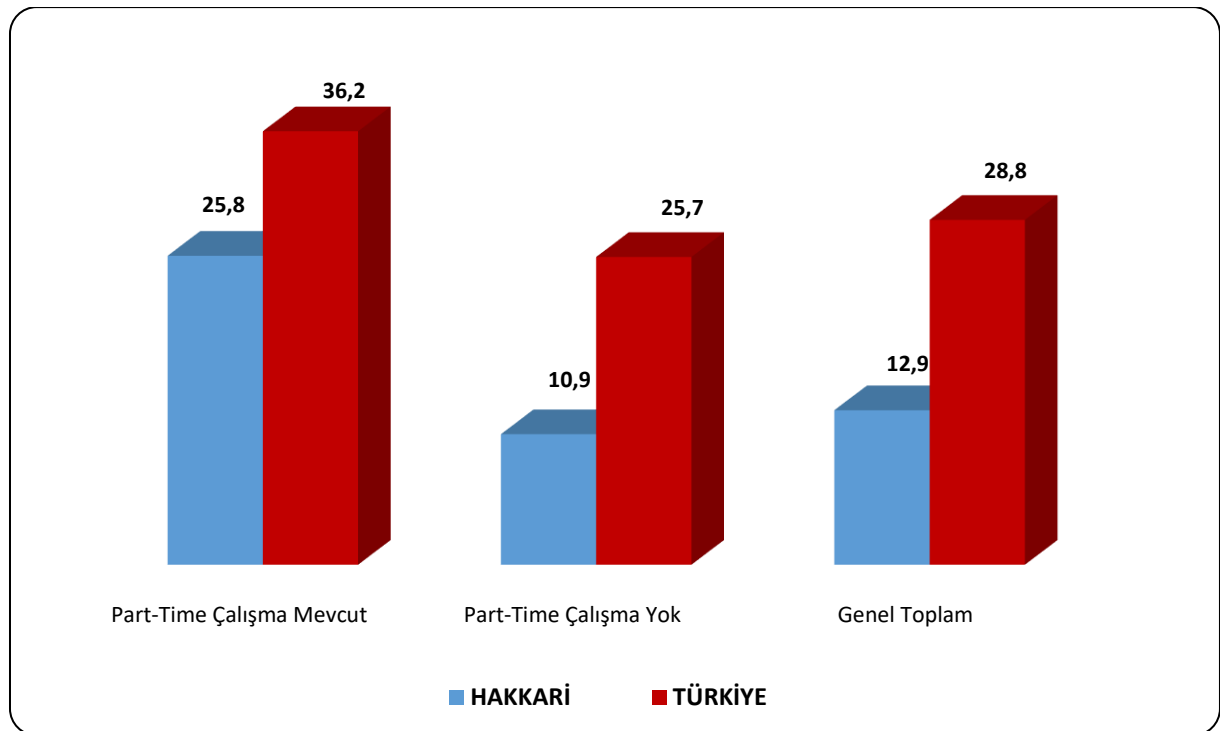
Hakkari ili genelinde part-time çalışması olan işletmelerin oranı yüzde 11,7 olarak gerçekleşmiştir. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe yer alan işletmelerin içinde part-time çalışanı olan işletmelerin oranı yüzde 25 seviyesindedir. Part-time çalışma açısından ikinci sırada Ulaştırma ve depolama sektörü yer almaktadır. Bu sektördeki

işletmelerin içerisinde part-time çalışanı olanların oranı yüzde 23,1 oranındadır. Üçüncü sırada ise yüzde 20 ile Toptan ve perakende ticaret yer almaktadır.

Türkiye genelinde Eğitim sektörü part-time çalışma konusunda öne çıkmıştır ve sektördeki işletmelerin yüzde 38,9’unda part-time çalışan yer almaktadır.

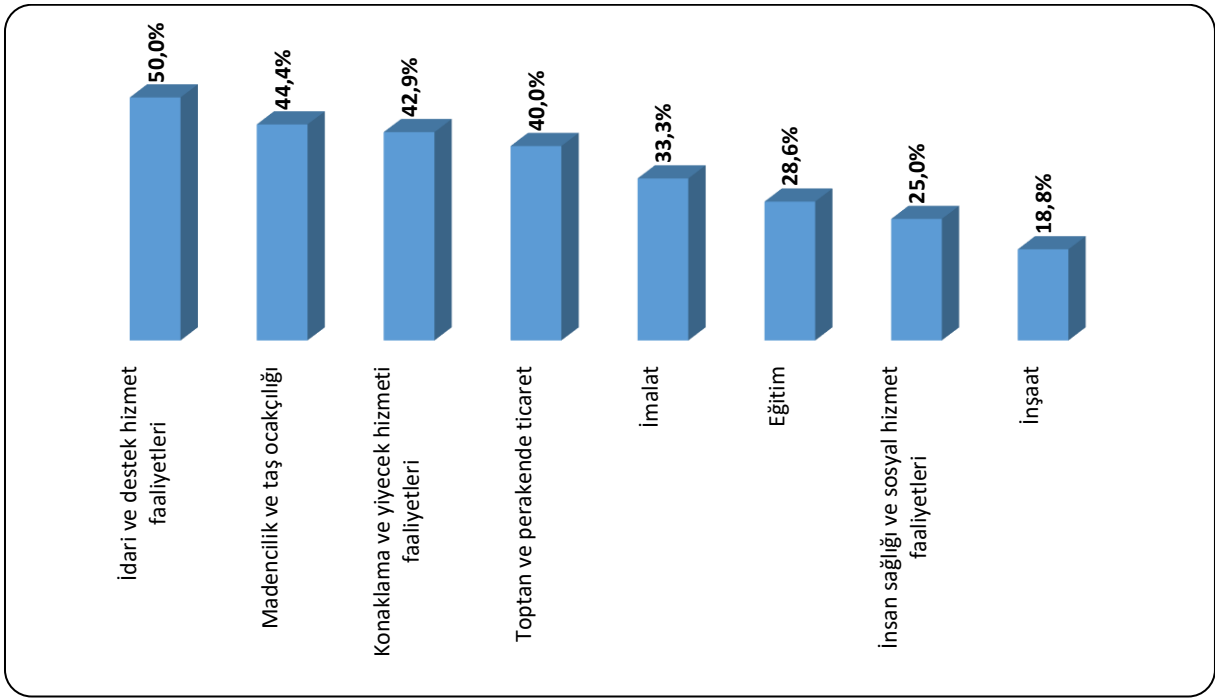
Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında özellikle kadınlar ve gençler tarafından talep edilmektedir. Şekil 6’da part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranları bulunmaktadır.

Şekil 6: Part-time Çalışanı Olan ve Olmayan İşletmelerdeki Kadın Çalışan Oranı (%)

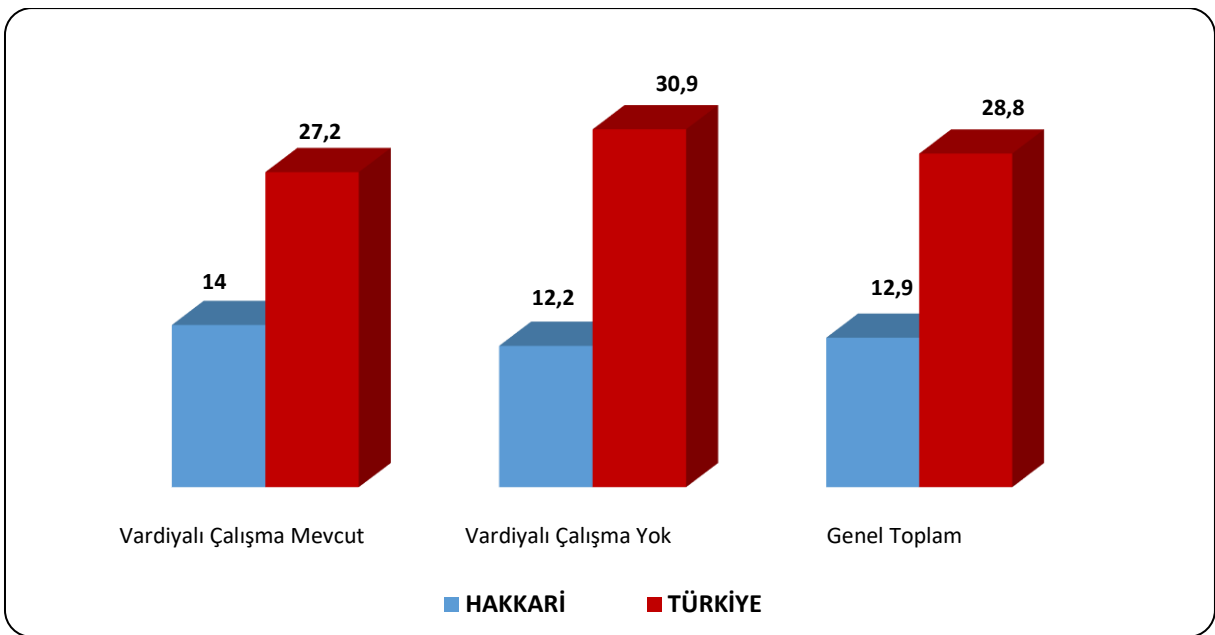
Türkiye genelinde 10+ istihdamlı işletmelerde çalışanların yüzde 28,8’ini kadınlar oluşturmaktayken Hakkari ilinde bu oran yüzde 12,9 düzeyindedir. Hakkari ili verileri incelendiğinde part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 10,9 iken part-time çalışanı olan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 25,8 seviyesindedir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışanı olmayan işletmelerde kadın çalışan oranı yüzde 25,7 iken part-time çalışanı olan işletmelerde ise kadın çalışan oranı yüzde 36,2’dir. Hem ülke genelinde hem de ilimizde part-time çalışma, kadın istihdamını olumlu etkilemektedir.

Şekil 7: Sektörlere Göre Vardiyalı Çalışma Yapılan İşletmelerin Oranı

Hakkari ilinde 10+ istihdamlı işletmeler içinde vardiyalı çalışma yapılan işletmelerin payı yüzde 28,6 seviyesinde iken bu oran Türkiye genelinde yüzde 27,7 seviyesindedir. Hakkari ilinde vardiyalı çalışmanın nispeten daha etkin uygulandığı sektörler İdari ve destek hizmet faaliyetleri, Madencilik ve taş ocaklığı, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörleridir. İnşaat sektörü ise yüzde 18,8 ile en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur.

Şekil 8: Vardiyalı Çalışma Yapılan ve Yapılmayan İşletmelerdeki Kadın Çalışan Oranı (%)

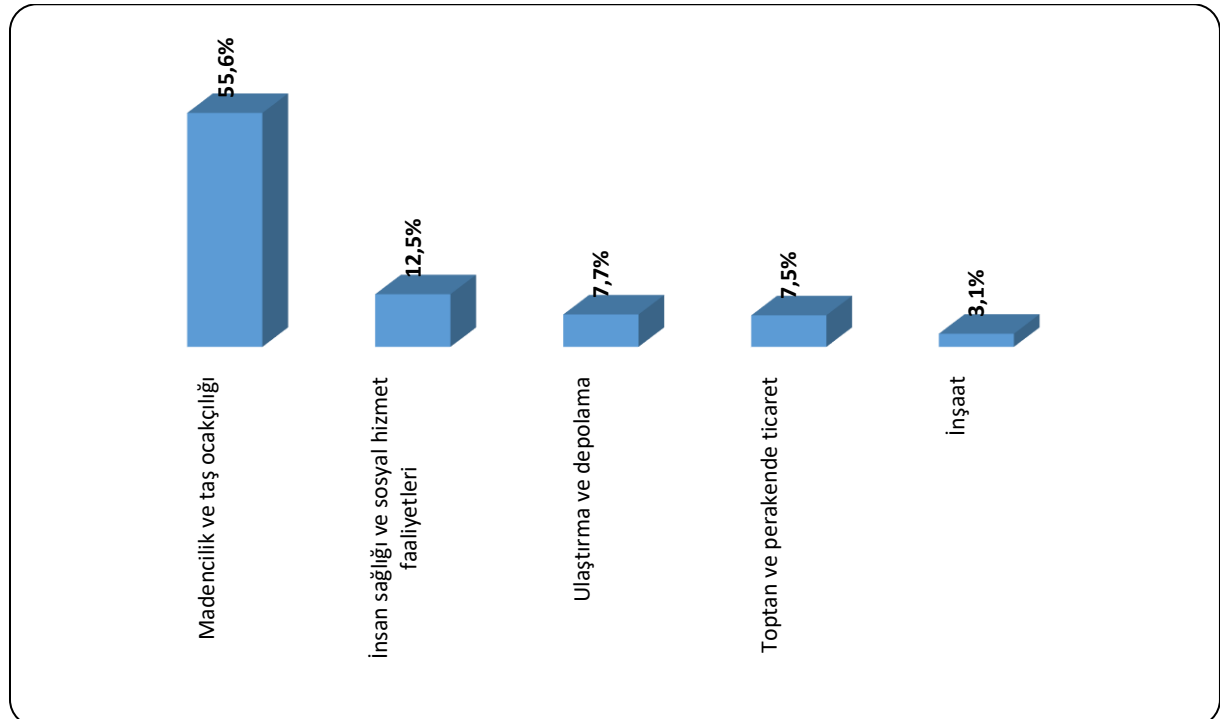

Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadınların gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde erkek işgücünün daha yüksek oranda yer alması beklenen bir durumdur. Fakat bu durum sektörel olarak farklılık gösterebilmektedir.

Şekil 8’de ilimiz için söz konusu eğilime benzer yönde bir durum gözlenmemektedir. Hakkari ilinde vardiyalı çalışma yapılmayan işletmeler için çalışanlar içerisinde kadın oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere kıyasla daha yüksek değildir. Vardiyalı çalışma yapılan işletmelerde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 14 iken, erkek çalışanların oranı ise yüzde 86 seviyesindedir. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerde ise çalışanlar içerisinde kadınların oranı yüzde 12,2 düzeyindedir. Ülkemizde istihdamın büyük çoğunluğu erkek çalışanlardan oluşmaktadır. Türkiye genelinde araştırma kapsamında kadın çalışan oranı yüzde 28,8 seviyesindedir. Araştırma kapsamındaki işletmeler için ilimizde kadın çalışan oranı ise yüzde 12,9 olarak tespit edilmiştir.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranında 3,7 puanlık bir fark söz konusudur. Vardiyalı çalışma yapılmayan işletmelerdeki kadın çalışan oranı, vardiyalı çalışma yapılan işletmelere göre daha fazladır.

Şekil 9: Sektörlere Göre İhracat Yapan İşletmelerin Oranı

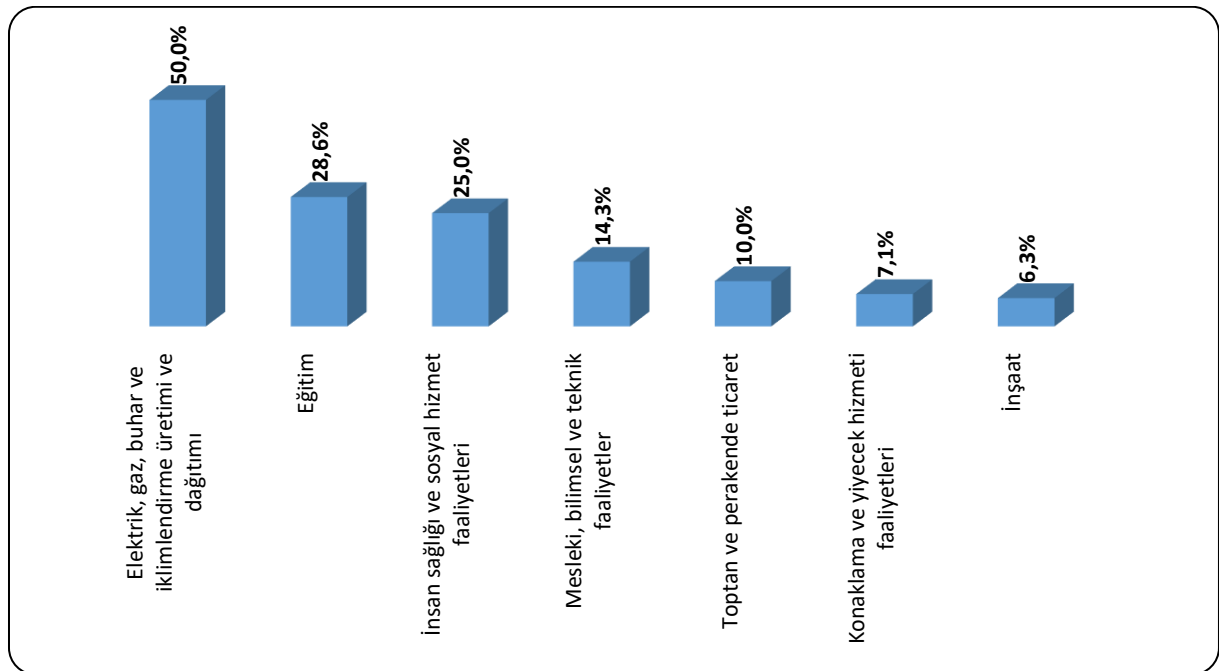

Hakkari ilindeki işletmelerin içerisinde ihracat yapanların oranı yüzde 7,1 düzeyindedir. Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe ihracat yapan işletmelerin oranı yüzde 55,6 seviyesindedir. İhracat yapan işletme oranı bakımından ikinci sırada ise İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü bulunmaktadır. Bu sektörlerde ihracat yapan işletme oranı ilin ortalamasına göre daha yüksek seviyededir. Türkiye genelinde 10+ istihdamlı işletmelerin yüzde 22,1'i ihracat yapmakta ve ilk iki sektör olarak yüzde 45,1 ile İmalat ve yüzde 33,0 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

İhracat yapan işletme oranının yüksek olması ilgili sektörlerin nispeten ihracata dayalı ekonomik faaliyet gösterdiklerine işaret etmektedir. İhracat yapan işletmelerde istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenebilir.

Bu çalışma kapsamında işverenlere mal ve hizmet satışlarında E-Ticaret uygulamaları olup olmadığı sorulmuştur. Hakkari ilinde E-Ticaret uygulamasına sahip işletmelerin oranı yüzde 5,8 seviyesindedir.

Şekil 10: Sektörlere Göre Ar-Ge Çalışması Yapan İşletmelerin Oranı

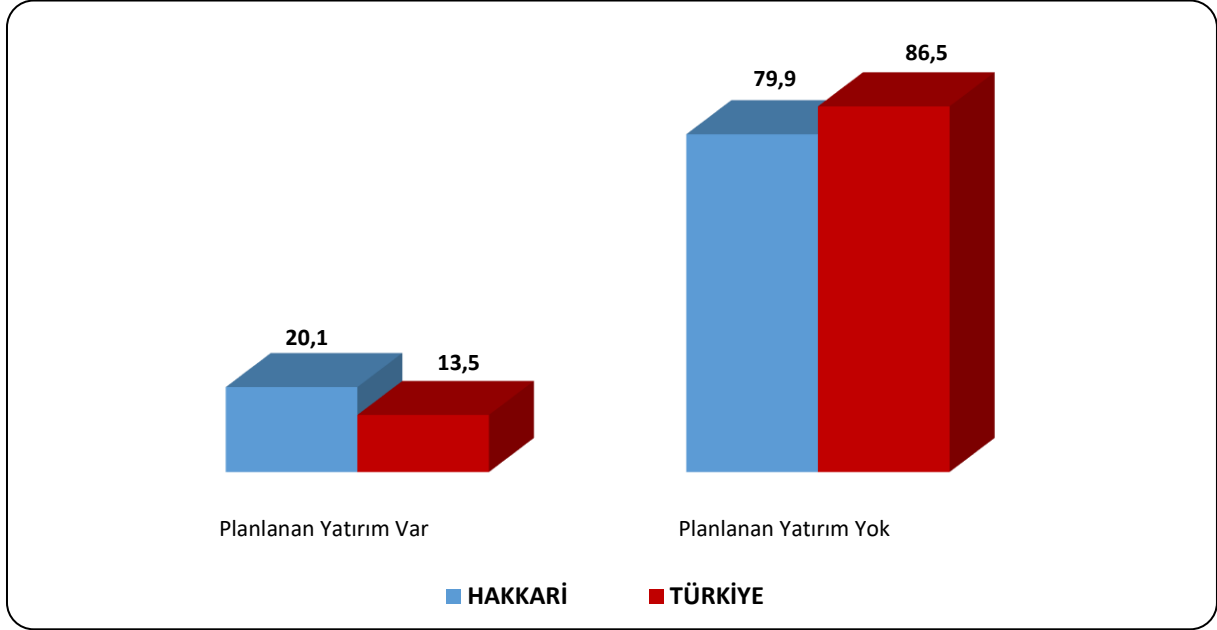

Hakkari ilinde araştırma kapsamında yer alan sektörlerden 7 sektörde bulunan işletmeler Ar-Ge çalışması yapmaktadır. İl genelinde Ar-Ge çalışması yapan işletme oranı yüzde 8,4 olarak gerçekleşmiştir. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründeki işyerlerinin içinde Ar-Ge çalışması olan işletmelerin oranı yüzde 50,0 seviyesindedir. Eğitim

sektöründe Ar-Ge çalışması olan işletmelerin oranı yüzde 28,6 seviyesindedir. Bu sektörleri ise yüzde 25,0 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü takip etmektedir.

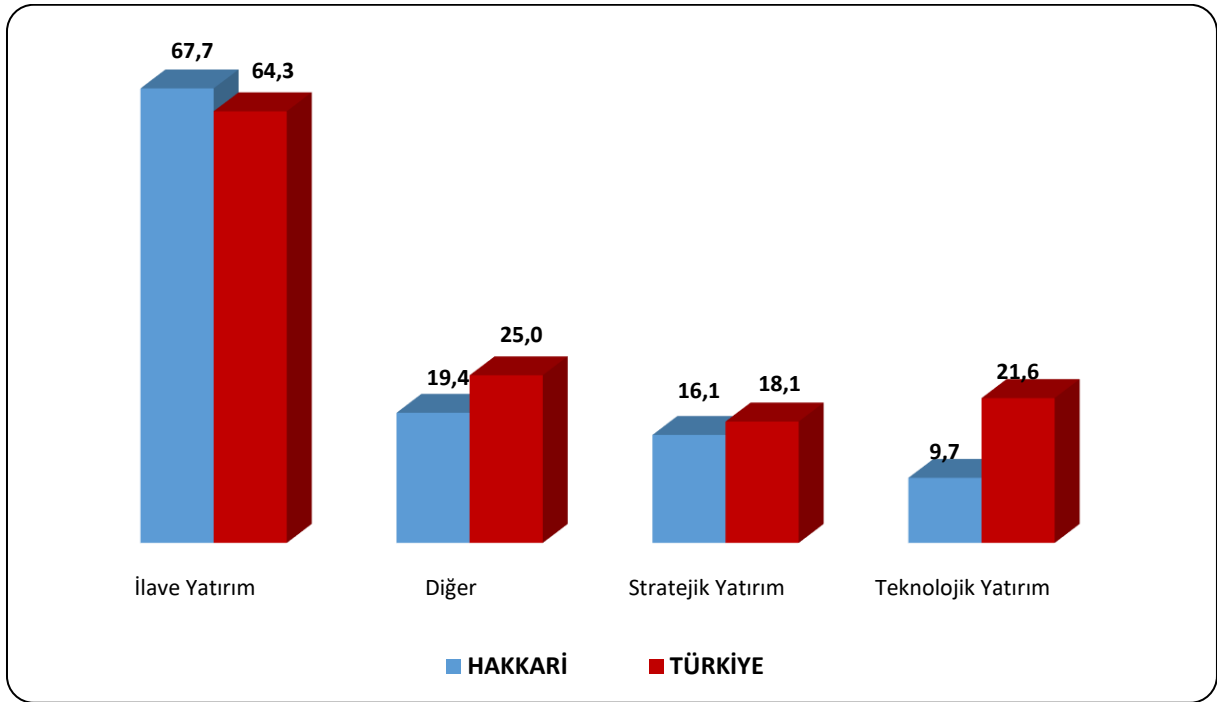
Türkiye genelinde 10+ istihdamlı işletmelerin yüzde 12,9'u Ar-Ge çalışması yapmaktadır. Yüzde 39,9 ile Bilgi ve İletişim ve yüzde 22,3 ile İmalat sektörleri Ar-Ge çalışması yapan işletme oranında ön plana çıkmaktadır.

Şekil 11: Gelecek Bir Yıl İçerisinde Yatırım Planlayan İşletmelerin Oranı (%)

Türkiye genelinde 10+ çalışanı olan işletmelerin yüzde 13,5'i gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Hakkari ilinde yüzde 20,1 olarak gerçekleşmiştir. Şekil 12'de planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

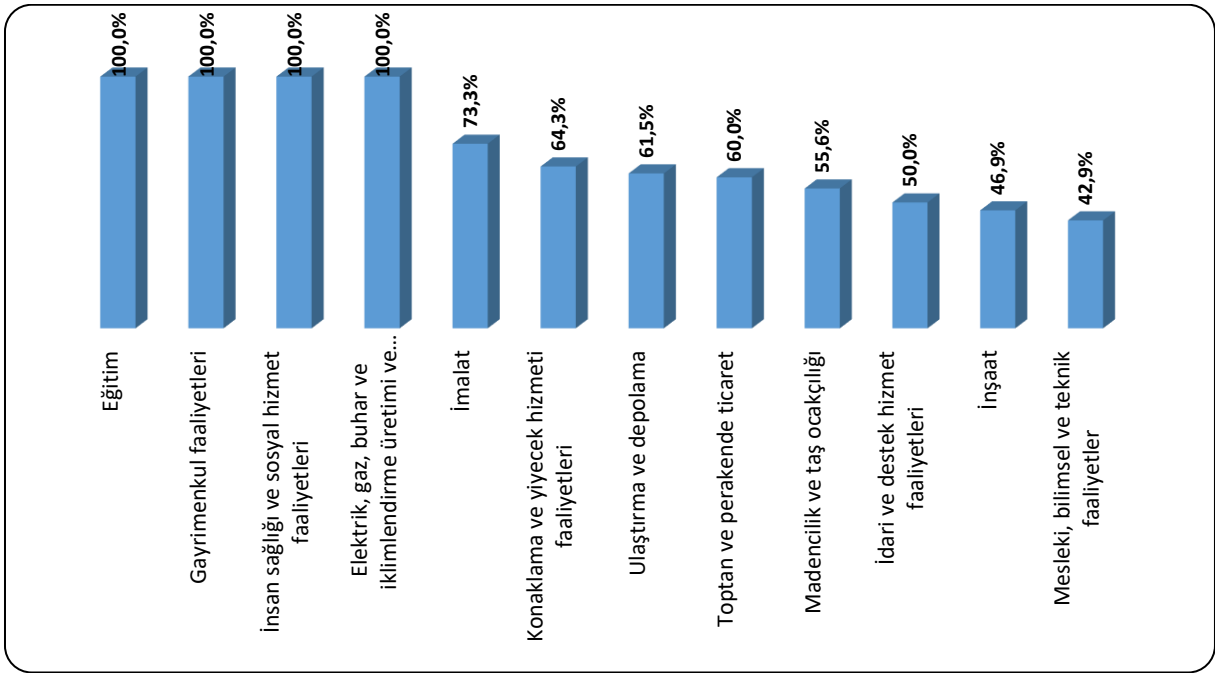
Şekil 12: Yatırım Planlayan İşletmelerin Planlanan Yatırım Türleri (%)

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işletmeler yatırım türlerine göre incelendiğinde; Hakkari ilinde 10+ çalışanı olan ve yatırım yapmayı planlayan işletmelerin içinde ilave yatırım yapmayı planlayanların oranı yüzde 67,7; teknolojik yatırım yapmayı planlayanların oranı yüzde 9,7 ve stratejik yatırım yapmayı planlayanların oranı yüzde 16,1 seviyesindedir.

Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı planlayan işverenlerin yüzde 64,3'ü ilave yatırım, yüzde 21,6'sı teknolojik yatırım, yüzde 18,1'i stratejik yatırım ve yüzde 25'i ise diğer yatırım türlerinde yatırım yapmayı planlamaktadır.

Şekil 13: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin Oranı

Şekil 13’de İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Türkiye genelinde 10+ istihdamlı işletmelerin yüzde 66,1’i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Geçtiğimiz son iki yılda özellikle pasif işgücü programlarımızın oldukça etkin şekilde kullanılması, ülke genelinde birçok işyerine hizmet sunmamıza imkân sağlamıştır. Hakkari ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı ise yüzde 62,3 seviyesindedir. İlimizdeki bu oran Türkiye ortalamasının altında bulunmaktadır.

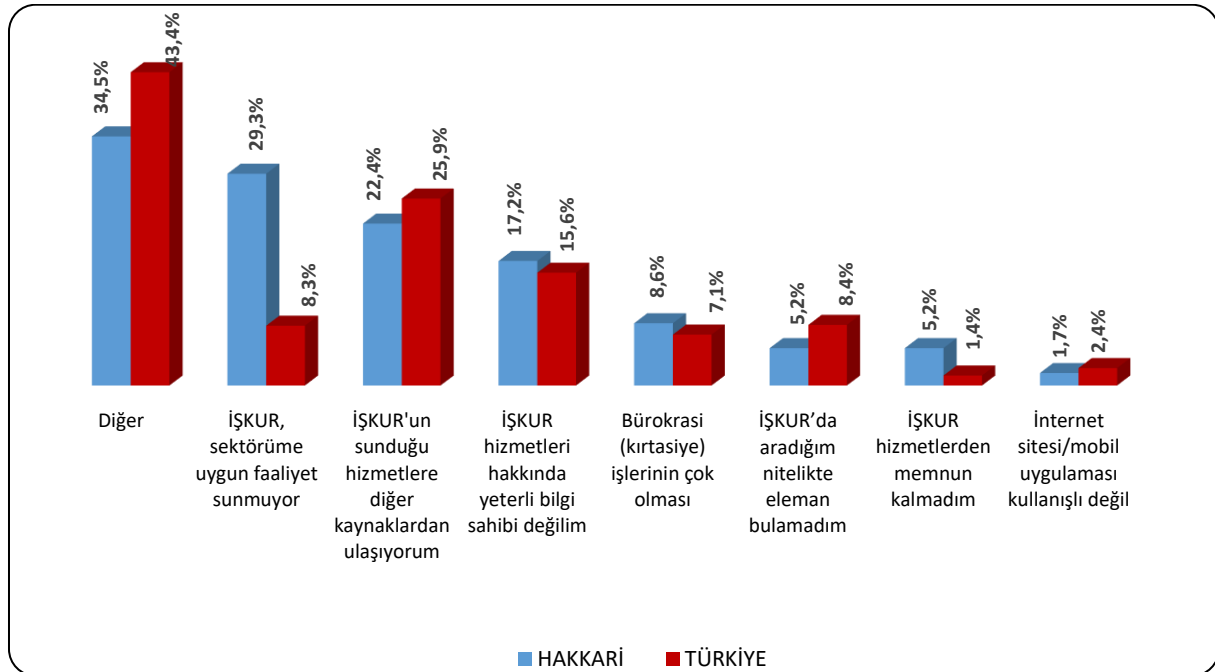
İlimizde araştırma kapsamındaki Eğitim, Gayrimenkul faaliyetleri, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörlerinde yer alan işletmelerin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Araştırma kapsamında ilin en çok işletme sayısına sahip sektörü olan Toptan ve perakende ticaret sektöründe İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işletme oranı il geneli olan yüzde 62,3 seviyesinin altında ve yüzde 60 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Tablo 12: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşletmelerin, Hizmetlerimize Göre Oranları

Hizmet Türleri	İşletme Oranı
Danışmanlık ve Yönlendirme	58,3%
Kısa Çalışma Ödeneği	56,3%
İşbaşı Eğitim Programları	46,9%
Nakdi Ücret Desteği	39,6%
Teşvikler	19,8%
Eleman Temini	11,5%
Mesleki Eğitim ve Beceri Geliştirme İşbirliği Protokolü(MEGİP)	0,0%
Çalışanların Mesleki Eğitimi	0,0%
Mesleki Eğitim Kursu	0,0%

Hakkari ilinde İŞKUR hizmetlerinden son bir yıl içerisinde faydalanmış olan işletmelerden; Danışmanlık ve Yönlendirme kapsamında hizmetlerimizden faydalananların oranı yüzde 58,3; Kısa Çalışma Ödeneği kapsamında hizmetlerimizden yararlananların oranı yüzde 56,3 ve İşbaşı Eğitim Programları kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işletmelerin oranı ise 46,9 seviyesindedir.

Şekil 14: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri

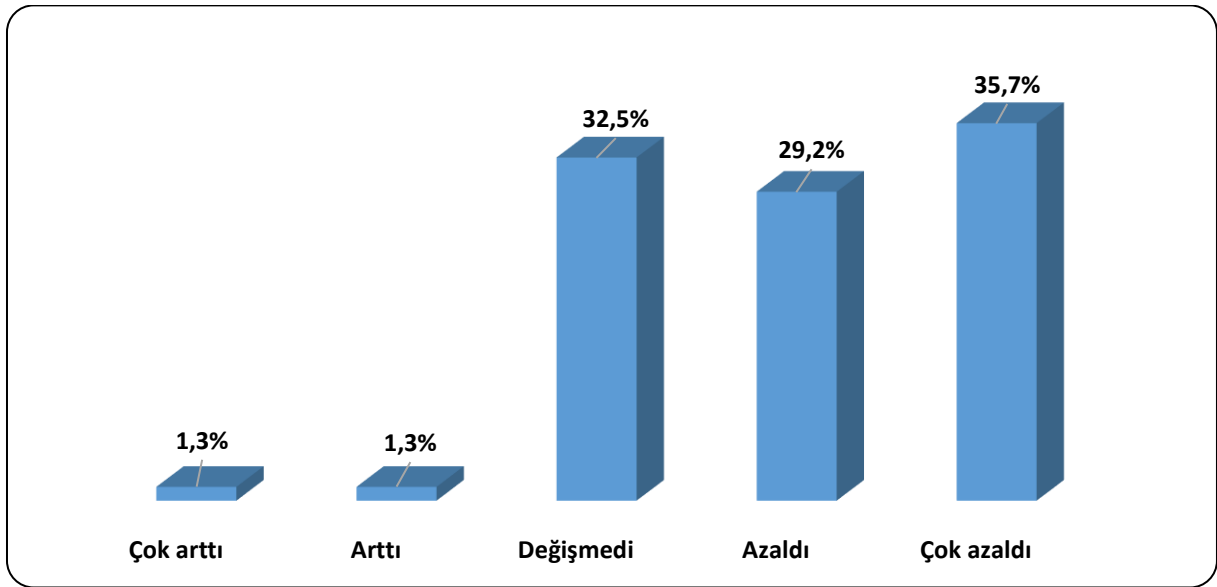

Hakkari ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmayan işverenlere nedenlerini sorduğumuzda ilk üç sırada, yüzde 34,5 ile “Diğer”, yüzde 29,3 ile “İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor” ve yüzde 22,4 ile “İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum” gerekçe

olarak gösterilmiştir. Türkiye genelinde hizmetlerimizden faydalanmama nedeni olarak ilk sırada yüzde 43,4 ile “Diğer” seçeneği gerekçe olarak gösterilmiştir. Türkiye genelinde “İŞKUR hizmetleri hakkında yeterli bilgi sahibi değilim” nedeniyle kurum hizmetlerinden faydalanmıyorum diyen işverenlerin oranı Hakkari iline göre daha düşük seviyede gerçekleşmiştir.

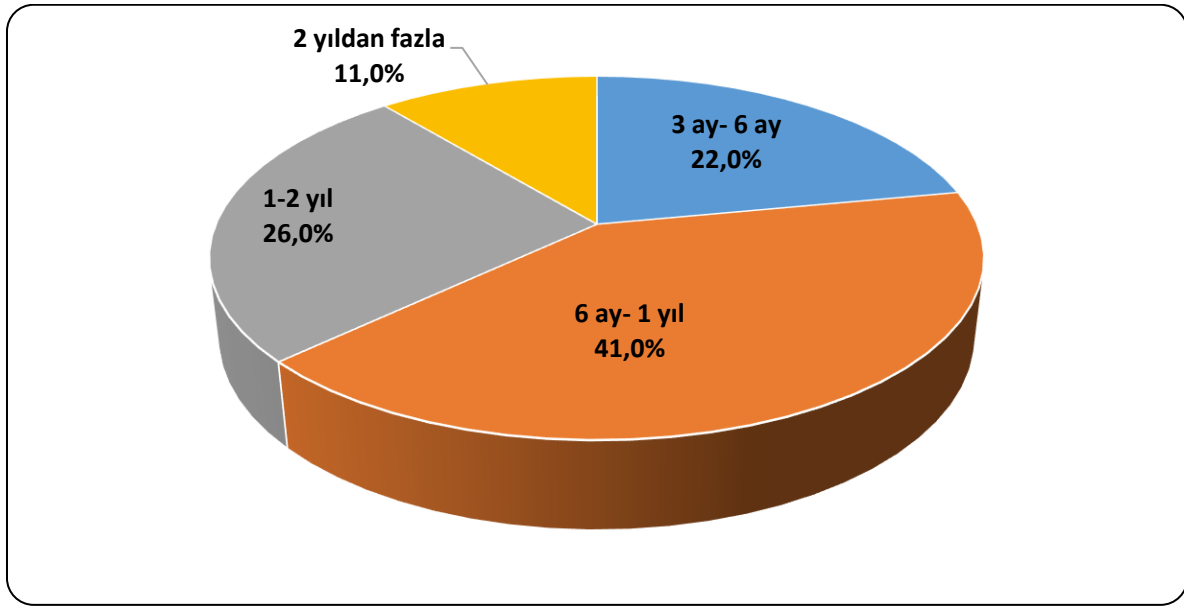
İşverenlere salgın döneminde işlerinin nasıl etkilendiği sorusu yöneltildiğinde, Hakkari ilindeki işletmelerin içinde işlerinin azaldığını veya çok azaldığını belirten işletmelerin oranı yüzde 64,9 seviyesindedir.

Şekil 15: Salgının Mevcut İş Yoğunluğuna Etkisi

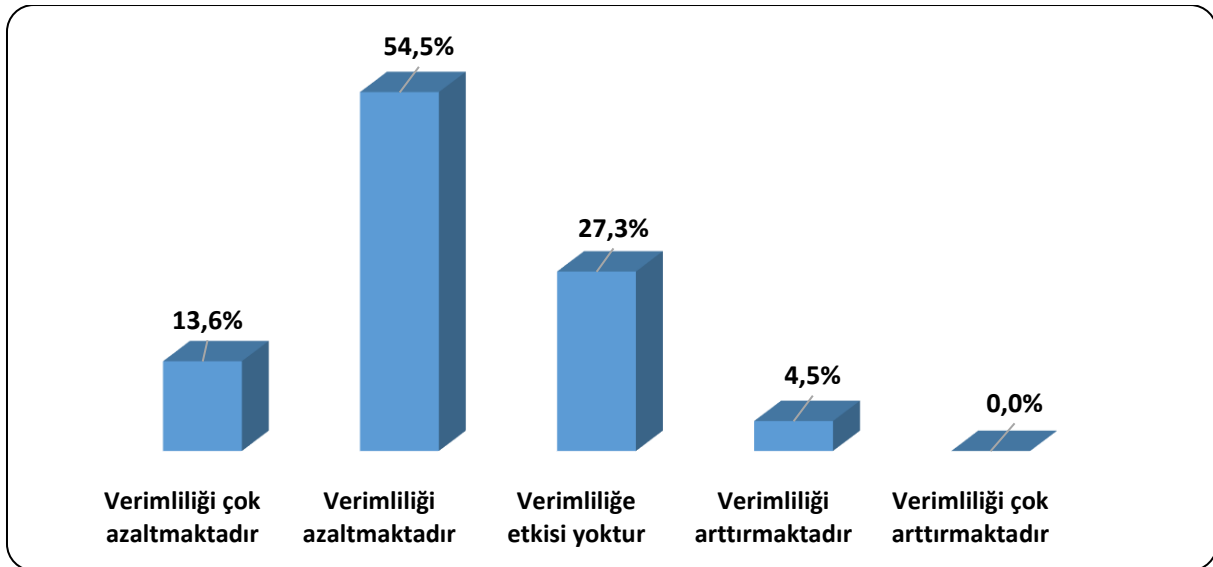
Salgın döneminde işlerinin azaldığını veya çok azaldığını belirten işverenlere normalleşme dönemi ile birlikte işlerinin pandemi öncesi dönemi yakalayabilmesinin ne kadar süreceğine ilişkin görüşleri sorulmuştur. İlimizde salgın nedeniyle işlerinde azalma gerçekleşen işletmelerin içinde işlerin pandemi öncesi dönemi yakalama süresinin yaklaşık “6 ay- 1 yıl” süreceğini düşünen işverenlerin oranı yüzde 41,0 düzeyindedir.

Şekil 16: Pandemi Nedeniyle İşleri Azalan İşletmelerin Beklenen Toparlanma Süresi

Geçtiğimiz iki yıl boyunca uzaktan çalışma, kısmi çalışma, dönüşümlü çalışma gibi esnek çalışma yöntemleri pandemi nedeniyle hiç olmadığı kadar gündemimizde yer aldı. Salgın sürecinde esnek çalışma uygulamasına geçen işletmelere, esnek çalışmanın verimliliğe etkisi sorulmuştur. Hakkari ilinde esnek çalışmanın verimlilik üzerinde olumsuz bir etkisi olmadığını söyleyen işverenlerin oranı yüzde 31,8 seviyesindedir.

Şekil 17: Esnek Çalışmanın Verimliliğe Etkisi

Pandemi sürecinde İŞKUR özellikle pasif işgücü programları ile işgücü piyasasına destek olmuştur. Bu dönemde Kısa Çalışma Ödeneği (KÇÖ) ve Nakdi Ücret Desteği (NÜD) gibi pasif işgücü programları oldukça etkin kullanılmıştır. Hakkari ilinde araştırma kapsamındaki işverenlere KÇÖ ve NÜD ile ilgili İŞKUR'un performansını nasıl bulduklarını sorduğumuzda, "başarılı" veya "çok başarılı" buldum diyenlerin oranı KÇÖ için yüzde 98,3 iken NÜD için yüzde 97,5 düzeyindedir.

Hakkari ilinde 10+ istihdamlı ve araştırma kapsamına giren sektörlerdeki işletmeler için 3.746 erkek çalışan ve 553 kadın çalışan olmak üzere toplam 4.299 çalışan tespit edilmiştir.

Tablo 13: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Sektörler	Erkek Çalışan	Kadın Çalışan	Toplam Çalışan
İnşaat	930	50	980
Toptan ve perakende ticaret	740	108	848
Ulaştırma ve depolama	408	68	476
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	386	48	434
Madencilik ve taş ocaklığı	321	30	351
İmalat	273	37	310
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	201	32	233
Eğitim	168	61	229
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	167	25	192
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	92	65	157
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	45	28	73
Gayrimenkul faaliyetleri	15	1	16
Genel Toplam	3.746	553	4.299

Sektörlere göre dağılımda ise; Hakkari ilinde çalışanların en fazla olduğu sektörler İnşaat, Toptan ve perakende ticaret ile Ulaştırma ve depolama sektörleridir. Toplam çalışanların içinde bu üç sektörde çalışanların oranı yüzde 53,6 düzeyindedir.

Kadın istihdamının en fazla olduğu sektör Toptan ve perakende ticaret sektörüdür. İl genelindeki toplam kadın çalışanların içinde Toptan ve perakende ticaret sektöründe çalışanların payı yüzde 19,5 seviyesindedir. Hakkari ilinde kadın çalışan oranının en yüksek olduğu sektör ise İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüdür. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe kadın çalışan oranı yüzde 41,4 düzeyindedir.

Türkiye genelinde Eğitim, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile Finans ve Sigortacılık sektörlerinde kadın çalışan sayısının erkeklerden daha fazla olduğu görülmektedir.

2.2. AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin taleplerini ve ihtiyaçlarını ortaya koymaktadır. Açık işlere ilişkin bilgiler derlenerek ihtiyaç duyulan meslekler ve bu mesleklere ilişkin talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisi elde edilmektedir. Bu bilgiler; açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yönleltmek amacıyla alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işletmelere açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve varsa bu açık işlere ait meslek bilgisinin yanında, bu mesleklerde cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, engelli çalışan tercih edip edemeyecekleri, mevcut açık işler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, işverenlerin boş pozisyonlarını doldurabilmek için iş arayanları hangi kanallar ile aradıkları sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İş Olan İşletme Oranı

Sektörler	Açık İş	Açık İş Oranı	Açık İş Olan İşveren Oranı
İmalat	40	11,4%	6,7%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	11	13,1%	42,9%
Toptan ve perakende ticaret	11	1,3%	12,5%
İnşaat	4	0,4%	3,1%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	3	1,9%	25,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	3	1,3%	7,1%
Madencilik ve taş ocaklığı	2	0,6%	11,1%
Ulaştırma ve depolama	1	0,2%	7,7%
Genel Toplam	75	1,7%	9,7%

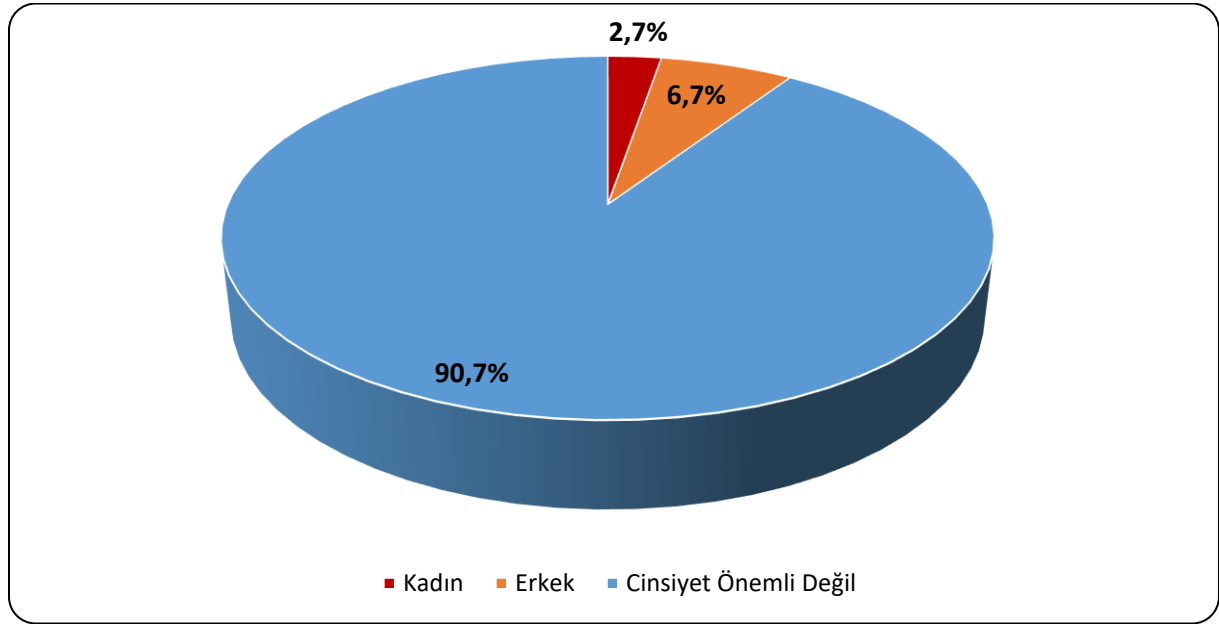
Hakkari ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda 15 işletmede 75 açık iş tespit edilmiştir. Hakkari ilinde açık iş sayısı en fazla olan sektör İmalat sektörüdür. Hakkari ilinde araştırma döneminde toplam 75 kişilik açık işin 40 kişilik kısmı, İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık işlerin en fazla olduğu bir diğer sektör ise Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörüdür.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması ile elde edilmektedir. Hakkari ilinde açık iş oranı yüzde 1,7 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde araştırma döneminde açık iş oranı yüzde 1,3 olarak tespit edilmiştir. Hakkari ilindeki

açık iş oranı Türkiye ortalamasının üzerindedir. Hakkari ilinde açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 13,1 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü olarak tespit edilmiştir.

Hakkari ilinde araştırma kapsamına giren 10+ istihdamlı işletmelerin içinde açık işi bulunan işletmelerin oranı yüzde 9,7 seviyesindedir. Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı ise yüzde 14 olarak gerçekleşmiştir.

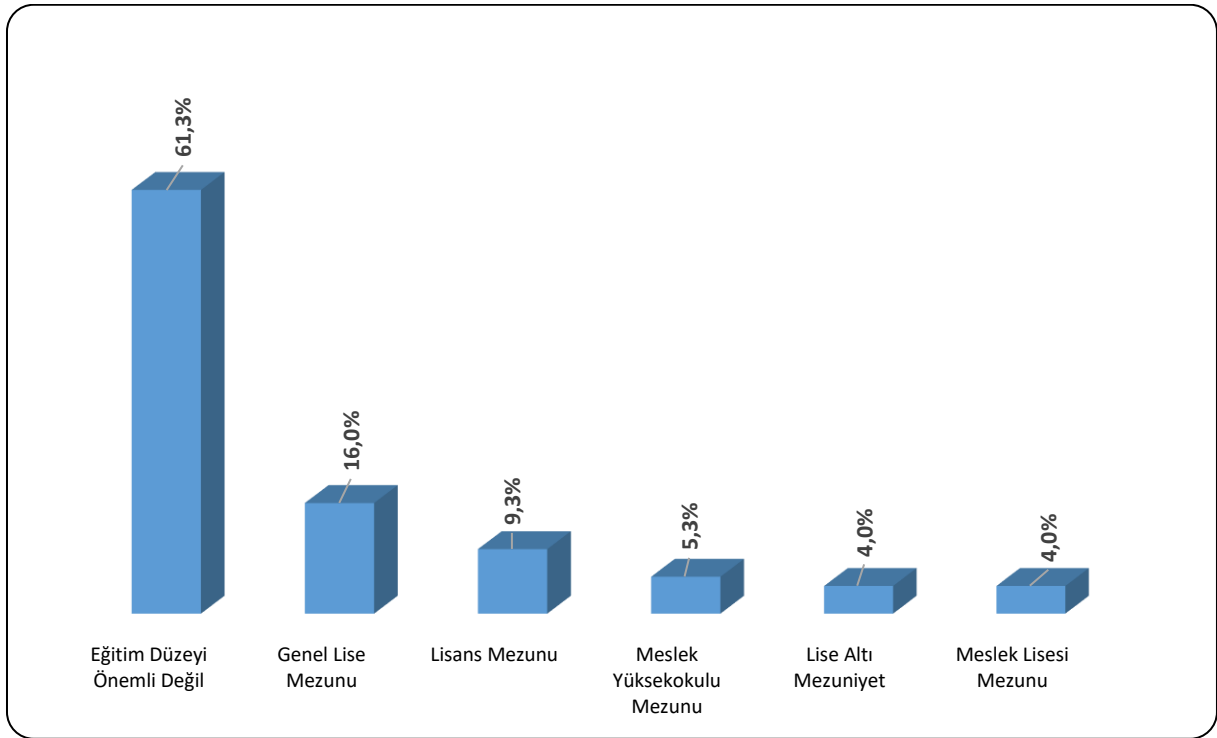
Şekil 18: Mevcut Açık İşler İçin Cinsiyet Tercihi

Şekil 18 üzerinde Hakkari ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde 10+ çalışanı bulunan işletmelerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Hakkari ilinde işverenlerin cinsiyetin önemli olmadığını belirttikleri açık işlerin oranı yüzde 90,7 iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 54,8 olarak gerçekleşmiştir. Mevcut açık işler için kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 8,8 iken; Hakkari ilinde yüzde 2,7 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde açık işlerin yüzde 36,4'ünde işverenler açık işlerinde erkek tercih edeceklerini belirtmiştir. Hakkari ilinde ise mevcut açık işlerin içinde erkek tercih edilen açık işlerin oranı yüzde 6,7 seviyesindedir.

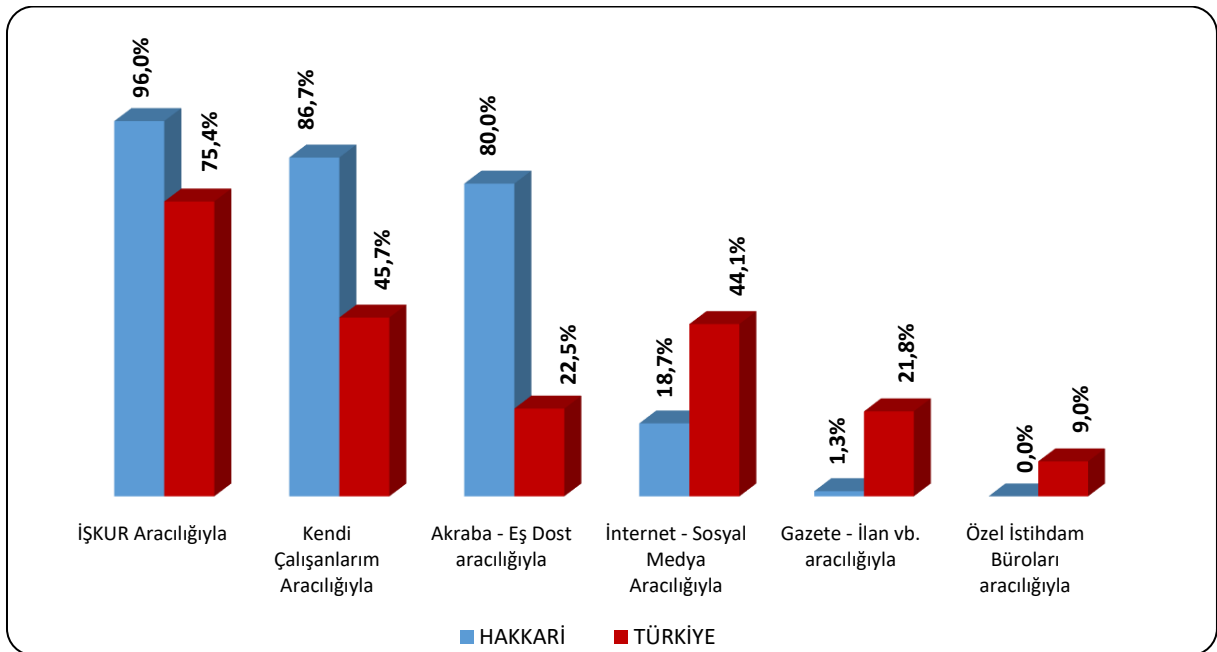
Türkiye genelinde çalışan sayısı içinde kadınların oranı düşük iken, işverenlerin büyük bir kısmı mevcut açık işlerinde istihdam edecekleri kişinin cinsiyetinin önemli olmadığını belirtmiştir. Bu durum kadın istihdamının artması konusunda önem arz etmektedir.

Şekil 19: Mevcut Açık İşler İçin Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

İşverenlere mevcut açık işleri için aradıkları asgari eğitim düzeyi sorulmuştur. Hakkari ilindeki açık işler incelendiğinde, asgari düzeyde “Eğitim Düzeyi Önemli Değil” olarak talep edilen açık işlerin oranı yüzde 61,3 düzeyindedir. “Genel Lise Mezunu” şeklinde talep edilen açık işlerin payı ise yüzde 16,0 seviyesindedir.

Şekil 20: Mevcut Açık İşlerin Aranma Kanalı

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu, özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek ve iş arayanla doğru işi en etkin biçimde eşleştirmek kurumumuz görevlerinden biridir.

Şekil 20 üzerinde Hakkari ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Hakkari ilinde 10+ istihdamlı işletmelerden alınan açık işlerin içinde İŞKUR aracılığıyla arananların oranı yüzde 96,0 seviyesindedir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 75,4 olarak gerçekleşmiştir. Hakkari ilinde ikinci sırada yüzde 86,7 ile Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla açık işler aranmıştır. Üçüncü sırada ise yüzde 80,0 ile Akraba - Eş Dost aracılığıyla mevcut açık işler aranmaktadır.

Tablo 15: Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceriler	Öncelik Sırası
İletişim ve İfade Yeteneği	1
Bilgisayar Kullanımı	2
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	3
İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü	4
İş Tecrübesi	5
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	6
Takım Çalışması	7
Sorun Çözme ve İnsiyatif Alabilme	8
Analitik Düşünebilme	9
Yabancı Dil	

Hakkari ilinde açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde, İletişim ve İfade Yeteneği becerisi ilk sırada yer almaktadır. Bu beceriyi sırasıyla Bilgisayar Kullanımı ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerileri takip etmektedir. İlimizde, Yabancı Dil becerisi araştırma dönemindeki açık işler için işverenler tarafından aranmamaktadır.

Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayıları

Meslekler	Açık İş
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	42
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	13
Hizmet ve Satış Elemanları	11
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	4
Profesyonel Meslek Mensupları	4
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	1

Hakkari ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup, toplam açık işler içerisinde bu meslek grubunun payı yüzde 56 seviyesindedir. İkinci sırada ise Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubu bulunmaktadır.

Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Arama Kanalları

Meslekler	Akraba - Eş Dost	Gazete - İlan vb.	İnternet - Sosyal Medya	İŞKUR Aracılığıyla	Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	95,2%	0,0%	4,8%	100,0%	100,0%	0,0%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	84,6%	0,0%	15,4%	84,6%	46,2%	0,0%
Hizmet ve Satış Elemanları	81,8%	9,1%	18,2%	90,9%	100,0%	0,0%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%	50,0%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	0,0%	75,0%	100,0%	75,0%	0,0%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Yöneticiler	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; Hakkari ilinde arama kanalları içerisinde İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grupları Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları, Profesyonel Meslek Mensupları, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar olmuştur. Bu meslek gruplarındaki açık işlerin büyük bölümü İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur.

Tablo 18: Açık İşi En Fazla olan ilk 10 Meslek İçin Talep Edilen Beceri Sırası

Meslekler	Analitik Düşünebilme	Bilgisayar Kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	İkna Kabiliyeti ve Pazarlama Gücü	İletişim ve İfade Yeteneği	İş Tecrübesi	Sorun Çözme ve İnsiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki/ Teknik Bilgi ve Tecrübe
Büro Memuru (Genel)		3	4	5	3	2				1
Aşçı						1				
Sekreter						1				2
Bilgisayarlı Muhasebe Elemanı		1	3							2
Ön Muhasebeci						2				1
Garson (Servis Elemanı)				2	1			3		
Perakende Satış Elemanı (Tezgahtar)		3	2	5	4	3				1
Satış Elemanı (Toptan)				4	3	2	5			1
Beden İşçisi (Temizlik)			2			1				
Maden Seçme Ayırma İşçisi		2		3	1					

Tablo 18 üzerinde Hakkari ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Büro Memuru (Genel), Ön Muhasebeci, Perakende Satış Elemanı (Tezgahtar), Satış Elemanı (Toptan) mesleklerinde Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi ilk sırada aranmaktadır.

Tablo 19: Tercih Edilen Cinsiyete Göre En Fazla Açık İşi Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Büro İşçisi	İnşaat Teknolojisi Teknikeri	Maden Seçme Ayırma İşçisi	Maden Seçme Ayırma İşçisi
Beden İşçisi (Temizlik)	Satış Elemanı (Toptan)	Büro Memuru (Genel)	Büro Memuru (Genel)
-	Şantiye Şefi-İnşaat	Perakende Satış Elemanı (Tezgahtar)	Perakende Satış Elemanı (Tezgahtar)
-	Jeoloji Mühendisi	Ön Muhasebeci	Satış Elemanı (Toptan)
-	İnşaat Mühendisi	Satış Elemanı (Toptan)	Ön Muhasebeci
-	-	Bilgisayarlı Muhasebe Elemanı	Bilgisayarlı Muhasebe Elemanı
-	-	Garson (Servis Elemanı)	Garson (Servis Elemanı)
-	-	Aşçı	Aşçı
-	-	Özel Eğitim Öğretmeni	Sekreter
-	-	Sekreter	Beden İşçisi (Temizlik)

Hakkari ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Maden Seçme Ayırma İşçisi, Büro Memuru (Genel) ve Perakende Satış Elemanı (Tezgahtar) meslekleridir. İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları açık iş sayısı en fazla olan meslek ise Büro İşçisi mesleğidir. Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu ve açık iş sayısının en fazla olduğu meslek İnşaat Teknolojisi Teknikeri; cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise en çok aranan meslek Maden Seçme Ayırma İşçisi mesleğidir.

2.3. TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında işverenlere son bir yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bu mesleklerde eleman temininde güçlük çekilmesinin nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Hakkari ili işgücü piyasasının talep kısmında yaşanan darboğazları daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin temin etmekte güçlük çektiği meslekler, eleman sayıları ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin etmekte zorlandığı gibi veriler ile önemli bilgi elde edilmektedir. Bu bölümde ele alınacak bilgiler, ilin istihdam politikasına da yön verecektir. Bu kapsamda temininde güçlük çekilen meslekler, sektör ve meslek grupları bazında detaylıca incelenecektir.

Araştırma kapsamında Türkiye genelinde 18.191 işletmenin (10+ istihdamlı) çeşitli mesleklerde eleman temininde güçlük çektiği tespit edilmiştir. Hakkari ilinde ise 10+ istihdamlı 34 işletme son bir yıl içerisinde temininde güçlük çekilen meslekler olduğunu ifade etmiştir. Türkiye genelinde işletmelerin yüzde 10,2'si son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çektiğini belirtirken, Hakkari ilinde ise bu oran yüzde 22,1 seviyesinde gerçekleşmiştir.

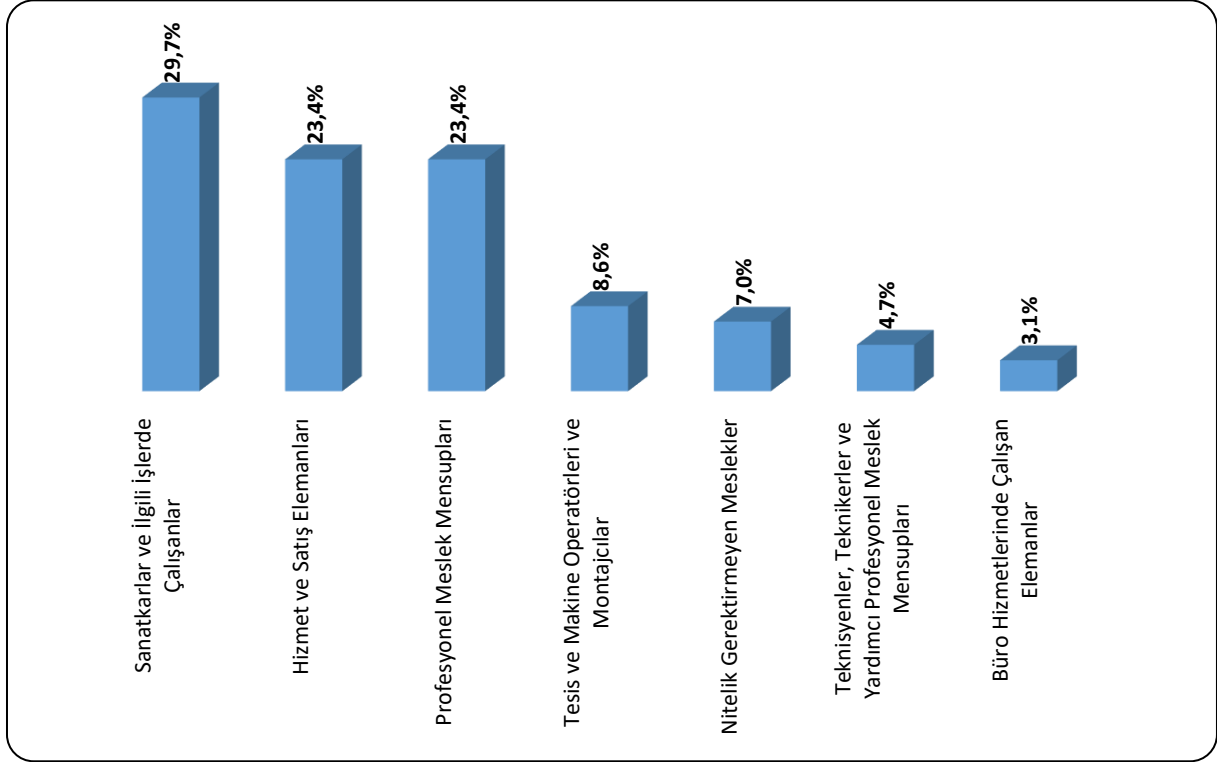
Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayıları

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İnşaat	40
Toptan ve perakende ticaret	24
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	18
Eğitim	17
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	11
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	9
İmalat	8
Madencilik ve taş ocaklığı	1
Genel Toplam	128

Hakkari ilinde 128 kişilik işgücü için temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, özellikle İnşaat sektörü ön plana çıkmaktadır. Hakkari ilinde temininde güçlük çekilen elemanların içinde İnşaat sektörünün payı yüzde 31,3 seviyesindedir. Bunun dışında, Toptan ve perakende ticaret ile Konaklama ve

yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörleri de ilk sıralarda yer alan ve eleman temininde güçlük çekilen diğer sektörlerdir.

Şekil 21: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısının Dağılımı

Hakkari ilinde meslek gruplarına göre eleman temininde güçlük çekilen meslekler incelendiğinde 38 kişi ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunun ön plana çıktığı görülmektedir. Bu meslek grubunun toplam TGÇM içindeki payı yüzde 29,7 seviyesindedir.

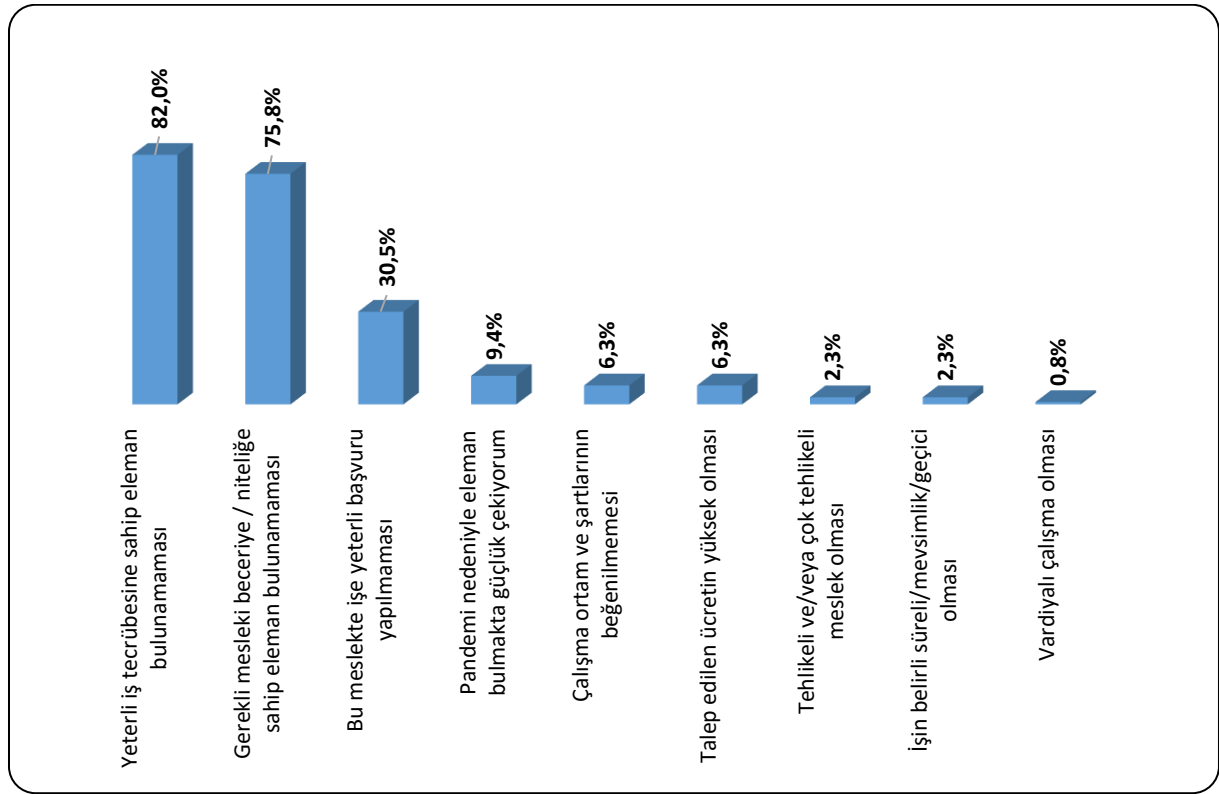
Türkiye genelinde Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu temininde güçlük çekilen eleman sayısında birinci sırada bulunmaktadır. Türkiye genelinde temininde güçlük çekilen meslekler içerisinde ilgili meslek grubunun payı yüzde 34,2 seviyesindedir.

Tablo 21: Eleman Temininde Güçlük Çekilen İlk 10 Meslek

Meslekler	TGÇM Eleman Sayısı
Sıhhi Tesisatçı	10
Ahşap Kalıpcı	10
Fayans, Seramik Ve Karo Döşemecisi	8
Aşçı	7
Beton Pompa-Püskürtme Operatörü	6
Garson (Servis Elemanı)	6
Özel Eğitim Öğretmeni	6
Fizik Öğretmeni-Ortaöğretim	6
Alçı Sıva Uygulayıcısı	5
Çocuk Bakıcısı/Çocuk Bakım Elemanı	4

Hakkari ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 10 kişi ile Sıhhi Tesisatçı mesleği yer almaktadır. Bu mesleğin ardından sırasıyla 10 kişi ile Ahşap Kalıpcı ve 8 kişi ile Fayans, Seramik Ve Karo Döşemecisi meslekleri gelmektedir. Ön Muhasebeci gibi mesleklerin hem son bir yıl içinde temininde güçlük çekilmesi hemde aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına önemli bir bilgidir.

Şekil 22: Eleman Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

Hakkari ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye geneli 10+ istihdamlı işletmelerin TGÇM Nedenleri Dağılımında ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır.

Eleman temininde güçlük çekilme nedenlerini ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için talep edilen beceri ve tecrübeye sahip bireyler sağlandığında işgücü talep ve arzı dengelenmiş olacaktır.

2.4. GELECEK DÖNEM İSTİHDAM BEKLENTİLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu bağlamda işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimlerini belirlenmektedir.

Bu bölümde Hakkari ilinde 2021 Yılı araştırma dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2022 tarihi itibarıyla işletmenizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde 10+ istihdamlı işletmelerin yüzde 13,1’i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Hakkari ilinde istihdamın artacağını düşünen işletmelerin oranı 27,3 seviyesindedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 1,8 ve Hakkari ilinde ise yüzde 5,2 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 22: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Değişmeyecek	Fikrim Yok
Madencilik ve taş ocakçılığı	11,1%	0,0%	11,1%	77,8%
İmalat	26,7%	0,0%	6,7%	66,7%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	50,0%	0,0%	0,0%	50,0%
İnşaat	25,0%	6,3%	21,9%	46,9%
Toptan ve perakende ticaret	30,0%	10,0%	20,0%	40,0%
Ulaştırma ve depolama	7,7%	7,7%	30,8%	53,8%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	28,6%	0,0%	28,6%	42,9%
Gayrimenkul faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	28,6%	0,0%	28,6%	42,9%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	16,7%	0,0%	16,7%	66,7%
Eğitim	42,9%	14,3%	28,6%	14,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	50,0%	0,0%	25,0%	25,0%
Genel Toplam	27,3%	5,2%	20,8%	46,8%

Sektörlere göre istihdam değişim beklentisi incelendiğinde istihdamda artış bekleyen işletmelerin oranı Gayrimenkul faaliyetleri sektöründe en yüksek düzeydedir. İstihdamda azalış bekleyen işletme oranı en fazla olan sektör ise Eğitim sektörüdür.

Tablo 23: Sektörlere Göre Beklenen İstihdam Değişimi

Sektörler	Genelleştirilmiş Net İstihdam Değişimi	Genelleştirilmiş NIDO
Gayrimenkul faaliyetleri	13	81,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	53	22,7%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	16	21,9%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	26	16,6%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	18	9,4%
İmalat	25	8,1%
Eğitim	13	5,7%
Madencilik ve taş ocakçılığı	10	2,8%
İnşaat	27	2,8%
Ulaştırma ve depolama	12	2,5%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	10	2,3%
Toptan ve perakende ticaret	-9	-1,1%
Genel Toplam	214	5,0%

Türkiye genelinde 10+ istihdamlı işletmelerde bir yıl sonrası için (30 Nisan 2022) istihdamın yüzde 2,2 artacağı beklenmekte olup Hakkari ilinde ise bu oran yüzde 5 olup ülke genelinin üzerinde gerçekleşmiştir.

En fazla net istihdam artışı 53 kişilik artış ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe beklenmektedir. En fazla net istihdam değişim oranı yüzde 81,3 ile Gayrimenkul faaliyetleri sektöründe beklenmektedir.

Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Beklenen İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi
Hizmet ve Satış Elemanları	78
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	59
Profesyonel Meslek Mensupları	54
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	39
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	33
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	14
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	-63
Genel Toplam	214

Hakkari ilinde önümüzdeki bir yıl içerisinde en fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu 78 kişilik artış ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubudur. 30 Nisan 2022 tarihine kadar en fazla istihdam azalışı beklenen meslek grubu ise Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubudur.

Tablo 25: En Fazla Net İstihdam Artış ve Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Beden İşçisi (Genel)	İnşaat İşçisi
Beden İşçisi (İnşaat)	Şoför (Yolcu Taşıma)
Servis Şoförü (Okul)	Fayans, Seramik Ve Karo Döşemecisi
Kamyon Şoförü	Sıhhi Tesisatçı
Garson (Servis Elemanı)	Alçı Sıva Uygulayıcısı
Elektrik Teknisyeni	Sıvacı (Çimento Alçı)
Elektrik Teknikeri	Harita Teknikeri
Reyon Görevlisi	İnşaat Kalıpcısı (Ahşap)
Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Elektrikçi (Genel)
Madenci (Genel)	İş Makineleri Operatörü

Hakkari ilinde gelecek dönem, net istihdam artışının en fazla olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla, Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi (İnşaat) ve Servis Şoförü (Okul) meslekleridir. İnşaat İşçisi mesleği ise en fazla net istihdam azalışı beklenen meslek olarak belirtilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Hakkari İli İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun temel amacı, 2021 yılında Hakkari ilinde gerçekleşmiş olan İşgücü Piyasası Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, işsizliğin azaltılması ile istihdamın korunması ve artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca araştırma kapsamında yer alan işletmelerden alınan bilgiler doğrultusunda son bir yıl içinde temininde güçlük çekilen mesleklerde, işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

İşgücü piyasasını, emeğini arz eden çalışma istek ve arzusundaki kişiler ile emeği talep eden işverenler oluşturmaktadır. TÜİK tarafından her ay yayınlanan ve Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarına ilişkin sonuçları içeren veriler işgücü piyasasının arz yönüne ilişkin temel bilgi kaynağı kabul edilmektedir. TÜİK 2013 yılından günümüze il düzeyinde işgücü verisi yayınlamamaktadır. 2014 itibariyle TÜİK'in yayınladığı işgücü istatistikleri içinde yalnızca yıllık bazda bölgesel veriler yer almaktadır. 2020 yılı TÜİK verilerine göre TRB2 (Van, Muş, Bitlis, Hakkari) bölgesinde işsizlik oranı ise yüzde 23,6 düzeyindedir. 2022 yılından itibaren aylık istatistiklerin bölgesel düzeyde açıklanabilmesi için TÜİK tarafından çalışmalar sürdürülmektedir.

Hakkari ilinde İŞKUR'da kaydı bulunan kişilerin önemli bir bölümü vasıf gerektirmeyen mesleklere sahip kişilerdir. İlimizde mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısı ile birlikte bazı sektörlerde kalifiye eleman temininde de sıkıntı yaşanmaktadır. Bir çok işveren, açık işlerinde ve eleman temininde güçlük çektiği mesleklerde çalışacak personelin mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanabilmesi için İŞKUR'un mesleki eğitim kursları gibi aktif işgücü programlarının önemini ortaya koymaktadır. Araştırma sonucunda ortaya çıkan temininde güçlük çekilen mesleklere göre yapılacak çalışmalarla kurs ve programların planlanması istihdamın arttırılmasına yardımcı olacaktır.

Hakkari ili İşgücü Piyasası Araştırma sonuçlarına göre araştırma kapsamında yer alan işletmelerdeki toplam çalışanların içinde erkeklerin payı yüzde 87,1 iken kadınların payı ise

yüzde 12,9 olarak tespit edilmiştir. İlimizde en fazla sayıda kadın çalışanın istihdam edildiği sektör Toptan ve perakende ticaret sektörüdür. Kadın istihdamındaki yoğunluk sektörler arasında farklılık göstermektedir. Hakkari ilinde Kadın çalışan oranı en yüksek olan sektör İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüdür. Ülkemizde kadın çalışan oranının diğer sektörler ile kıyaslandığında nispeten daha yüksek olduğu sektörler Eğitim, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ile Finans ve Sigortacılık gibi sektörlerdir. Bu sektörlerde belirli bir eğitim düzeyinin üzerinde eğitime sahip kadınların istihdam edilme şansı daha yüksektir.

Ülkemizde kadınların işgücüne katılım oranı OECD ve AB ülkeleri ile kıyaslandığında düşük seviyededir. Kadınların işgücüne katılımının artması, kadınlara yalnızca ekonomik bağımsızlık kazandırmamakta, aynı zamanda sosyal hayatta daha etkin olmalarını sağlamaktadır. Ülkemizde ve ilimizde istihdamın arttırılması için kadın istihdamı teşvik edilmelidir. İş ve aile yaşamı dengesinin sağlanmasına yönelik gerekli düzenlemeler öncelikli olarak hayata geçirilmelidir. Kadınların eğitim seviyesinin artırılması, düşük eğitim seviyesine sahip kadınların mesleki eğitim kurslarından yararlandırılması, kadın istihdamına yönelik teşviklerin geliştirilmesi gerekmektedir. Kadın girişimcilerin daha fazla kadın istihdam etme eğiliminde olduğu bilinmektedir. Bu nedenle kadın girişimciliğini de teşvik etmek önem arz etmektedir.

Hakkari ilinde İŞKUR'a kayıtlı kadın iş arayanların kayda değer kısmı nitelik gerektirmeyen mesleklerde iş aramaktadır. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde gelişim göstermelerine bağlıdır.

2021 yılı Ocak-Ekim döneminde Hakkari ilinde aktif işgücü piyasası programları kapsamında 132 kurs ve program düzenlenmiş olup bu kurs ve programlardan toplam 348 kişi faydalanmıştır. İŞKUR tarafından açılan kurs ve işbaşı eğitim programlarının yararlanıcılara mesleki beceri ve tecrübe kazandırdığı bunun sonucunda da yararlanıcıların işgücü piyasasında tutunma ihtimalinin ve istihdam edilebilirliklerinin arttığı söylenebilir.

İŞKUR'un emek piyasalarındaki etkin rolü oldukça önemlidir. Aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak yeni bir meslek kazanmaları veya varolan mesleklerinde gerekli beceri ve tecrübeyi kazanmaları amaçlanmaktadır. Yıllar itibariyle İŞKUR istatistikleri incelendiğinde aktif işgücü programlarına ilginin arttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Hakkari ilinde 10 ve üzeri istihdama sahip işletmeler içerisinde istihdamda öncü sektörler İnşaat, Toptan ve perakende ticaret ile Ulaştırma ve depolama sektörleridir.

Hakkari ilinde araştırma kapsamında yer alan işletmelerin içinde, pandemi döneminde işlerinin “azaldığını” veya “çok azaldığını” belirten işletmelerin oranı yüzde 64,9 seviyesindedir.

Hakkari ili İşgücü Piyasası Araştırmasının uygulandığı Mart-Nisan döneminde 15 işletmede 75 açık iş tespit edilmiştir. Hakkari ilinde İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. 75 kişilik açık işin 40 kişilik kısmı, İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. İlgili dönemde açık işlerin nispeten yüksek olduğu diğer bir sektör ise Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörüdür.

Hakkari ilinde araştırma kapsamına giren 10+ istihdamlı işletmelerin içinde açık iş bulanan işletme oranı yüzde 9,7 seviyesindedir. Türkiye geneli için açık işi olan işletme oranı ise yüzde 14 olarak gerçekleşmiştir.

Açık işi olan işletmelerin içinde; aradıkları elemanlar için talep edilen asgari eğitim düzeyine “Eğitim Düzeyi Önemli Değil” cevabı veren işletmelerin oranı Hakkari ilinde yüzde 61,3 seviyesindedir.

Eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenleri incelendiğinde, İşverenlerin istedikleri elemanları bulmakta yaşadıkları zorlukların en fazla “Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması” nedeninden kaynaklandığı görülmektedir. Ülke genelinde son bir yıl içerisinde eleman temininde güçlük çekildiği belirtilen çoğu meslek için ilk sırada Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamamasının TGÇM nedeni olduğu görülmektedir.

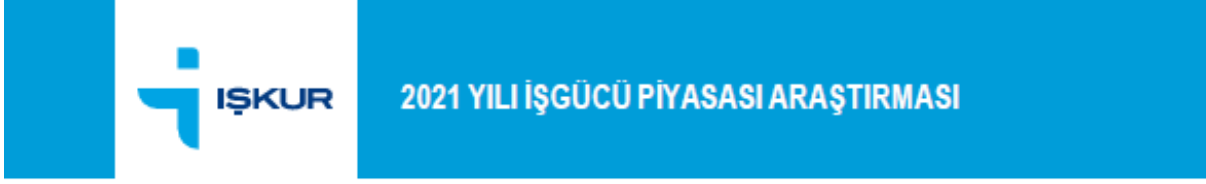
Araştırma sonuçlarına göre çalışma kapsamında yer alan işverenlere bir yıl sonrası için yöneltilen “İşletmenizdeki herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işverenlerin yüzde 13,1’i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Hakkari ilinde istihdamın artacağını düşünen işverenlerin oranı yüzde 27,3 seviyesindedir. Diğer taraftan istihdamın azalacağını düşünen işletmelerin oranı, ülke genelinde yüzde 1,8 iken Hakkari ilinde yüzde 5,2 olarak gerçekleşmiştir.

Olağanüstü bir süreçten geçtiğimiz bu dönemde sosyo-ekonomik kırılganlığın dünya genelinde arttığı gözlenmektedir. Pandemi döneminde yaşanan gelişmeler ve son yıllarda hızla gelişen teknoloji, üretim süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasalarına da yansımakta

olup işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler her geçen gün değişmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü niteliklerinin uyumlu bir biçimde değişmesi etkin bir işgücü piyasasının oluşması için önem arz etmektedir. İşgücü piyasasının taleplerini karşılayabilecek nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitimin önemi ön plana çıkmaktadır. İşgücü piyasasının mevcut durumunu görerek ve gelecek dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla işgücü piyasası analiz raporu hazırlanmıştır.

EKLER

4.1. 2021 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞLETME BİLGİ FORMU

2021 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan İşgücü Piyasası Araştırması (İPA) ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörel bazda ihtiyaçların belirlenmesine yönelik bilgi toplanması ve işgücünün yetiştirilmesine yönelik programların geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak maksadıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu İle İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun ile teminat altına alınmıştır. İlgili Kanun uyarınca şahsınıza ait bu bilgiler idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistiki maksadı dışında kullanılamaz.

2-Türkiye İş Kurumu Kanununu gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içerisinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 5.896 TL (beşbinsekizyüzdoksanaltı TL) İdari Para Cezası verilir.

3-İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka maksatla kullanılamaz. Bu maddeye aykırı davranışlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136'ncı maddesi hükümleri uygulanır.

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe yetkilileri tarafından doldurulması gerekmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No	:	
İşyerinin Yasal Unvanı	:	

İşyeri ile İlgili Bilgiler:

	Evet	Hayır
1.1. İşyerinizde ihracat yapılıyor mu?		
1.2. İşyerinizde Ar-Ge çalışması yapılıyor mu?		
1.3. İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıyor mu?		
1.4. İşyerinizde kısmi (part-time) çalışma yapılıyor mu?		
1.5. E-Ticaret (İnternet üzerinden) yoluyla mal veya hizmet satışı yapılıyor mu?		

1) Gelecek bir yıl içinde ilinizde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 2'ye geçiniz. Hayır ise, soru 3'e geçiniz.)

Evet ()

Hayır ()

2) Yatırımla İlgili Bilgiler
Yatırımın Türünü Belirtiniz.

- İlave Yatırım () Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs. alımı veya kiralanması
 Teknolojik Yatırım () Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi
 Stratejik Yatırım () İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü AR-GE, eğitim ve pazarlama faaliyetleri
 Diğer ()

3) İşyerinizde toplam kaç çalışmanız bulunmaktadır?

Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

* AR-GE; Bir kurumun bilim adamları ve mühendisler istihdam etmek suretiyle şirketin çalışma alanı doğrultusunda bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek, yaptığı çalışma ve faaliyetleri anlatmak için kullanılan yaygın bir terimdir.

BÖLÜM I-AÇIK İŞLER

4) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

Evet () 5.1. Soruya geçiniz.

Hayır () 6.Soruya geçiniz.

5.1) Eleman aranılan meslekler

[illegible]

*Önem derecesine göre **EN FAZLA 3** beceriyi 1'den başlayarak **SIRLAYINIZ**. (1. En önemli olacak şekilde sıralanmalıdır.)

****Kullandığınız arama kanallarından EN AZ 1, EN FAZLA 3 tanesini işaretleyiniz.**

BÖLÜM II – 1 YIL SONRA (30 NİSAN 2022 TARİHİ İTİBARIYLA) ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

6) 1 yıl sonra (30 Nisan 2022 tarihi itibarıyla) işyerinizde net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐	→	6.1'e geçiniz.
	Hayır ☐	→	7. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐	→	7. soruya geçiniz.
6.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2022 tarihi itibarıyla) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?			
Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler		Net sayısal artış	
7) 1 yıl sonra (30 Nisan 2022 tarihi itibarıyla) işyerinizde net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	→	7.1'e geçiniz.
	Hayır	→	8. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	→	8. soruya geçiniz.
7.1) 1 yıl sonra (30 Nisan 2022 tarihi itibarıyla) işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?			
Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler		Net sayısal azalış	

BÖLÜM III - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

8) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslek var mı?

Evet () 8.1. Soruya geçiniz.

Hayır () 9.Soruya geçiniz.

8.1) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri, bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz kişi sayısı ile nedenlerini belirtiniz.

[illegible]

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM IV – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

9) Gelecek 10 yıl içerisinde işgücü piyasasında yaşanan teknolojik değişim ya da dönüşümlerin sektörünüzdeki istihdama yansımaları nasıl olacaktır?

İstihdamı arttıracaktır. () İstihdamı azaltacaktır. () İstihdamı Değiştirmez. () Fikrim yok. ()

10) Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz (Geleceğin Meslekleri) meslekler nelerdir?

.....
.....

11) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hizmetlerinden faydalandınız mı?

Evet () 12. Soruya geçiniz. Hayır () 13. Soruya geçiniz.

12) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandınız?

(Hizmetlerde birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Temini	()
İşbaşı Eğitim Programları	()
Nakdi Ücret Desteği	()
Mesleki Eğitim Kursu	()
Kısa Çalışma Ödeneği	()
Danışmanlık ve Yönlendirme	()
Teşvikler	()
Mesleki Eğitim ve Beceri Geliştirme	()
İşbirliği Protokolü (MEGİP)	()
Çalışanların Mesleki Eğitimi	()
- (14. Soruya Geçiniz)

13) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçenek işaretlenebilir.)

- İŞKUR hizmetleri hakkında yeterli bilgi sahibi değilim. ()
İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum. ()
İŞKUR İnternet sitesi/mobil uygulaması kullanışlı değil. ()
Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması. ()
İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor. ()
İŞKUR hizmetlerinden memnun kalmadım. ()
İŞKUR'da aradığım nitelikte eleman bulamadım. ()
Diğer (Belirtiniz).....

14) Kısa Çalışma Ödeneğinden faydalandınız mı?

Evet () 15. Soruya geçiniz. Hayır () 17. Soruya geçiniz.

15) COVID-19 sürecinde İŞKUR tüm Türkiye genelinde işverenlere Kısa Çalışma Ödeneği hizmetinde bulunmuştur. Süreç içerisinde İŞKUR'un performansını nasıl değerlendirirsiniz?

Çok başarılı buldum. ()
Başarılı buldum. ()
Kararsızım. ()
Başarısız buldum. () (Nedenini Belirtiniz.)

Çok başarısız buldum. () (Nedenini Belirtiniz.)

16) Kısa çalışma ödeneği (KÇÖ) faaliyetlerinizin devamlılığını nasıl etkiledi?

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir.)

KÇÖ sayesinde istihdam korundu. ()
KÇÖ sayesinde firma faaliyetlerine devam etti. ()
KÇÖ sayesinde iş saatleri azaltılarak personelimiz arasında COVID-19 bulaşma riski azaldı. ()
KÇÖ maliyetleri düşürdü. ()

17) COVID-19 sürecinde İş Kanunu'nun Geçici 10'uncu maddesi kapsamında işçilerinizi ücretsiz izne ayırdınız mı?

Evet () 18. Soruya geçiniz. Hayır () 21. Soruya geçiniz.

18) Ücretsiz izne ayrılan işçilere sunulan Nakdi Ücret Desteği uygulamasından faydalandınız mı?

Evet () 19. Soruya geçiniz. Hayır () 21. Soruya geçiniz.

19) Nakdi Ücret Desteğinden yararlanma sürecinde İŞKUR'un performansını nasıl değerlendirirsiniz?

Çok başarılı buldum. ()
Başarılı buldum. ()
Kararsızım. ()
Başarısız buldum. () (Nedenini Belirtiniz.)

Çok başarısız buldum. () (Nedenini Belirtiniz.)

20) Nakdi Ücret Desteği (NÜD) faaliyetlerinizin devamlılığını nasıl etkiledi? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir.)

- NÜD sayesinde istihdam korundu. ()
NÜD sayesinde firma faaliyetlerine devam etti. ()
NÜD sayesinde iş saatleri azaltılarak personelimiz arasında COVID-19 bulaşma riski azaldı. ()
NÜD işçilik maliyetlerimizi düşürdü. ()

21) COVID-19 döneminde işleriniz nasıl etkilendi?

- Çok arttı () (23. soruya geçiniz.)
Arttı () (23. soruya geçiniz.)
Değişmedi () (23. soruya geçiniz.)
Azaldı () (22. soruya geçiniz.)
Çok azaldı () (22. soruya geçiniz.)

22) Normalleşme sürecinde sektörünüzün ne kadar sürede pandemi öncesi döneme döneceği kanaatindesiniz?

- 3 ay- 6 ay ()
6 ay- 1 yıl ()
2 yıl ()
Daha fazla ()

23) Pandemi Döneminde işyerinizde esnek çalışma (Dönüşümlü, uzaktan çalışma, kısmi süreli çalışma vs.) uyguluyor musunuz?

- Evet () 24. Soruya geçiniz. Hayır () 26. Soruya geçiniz.

24) Esnek çalışma (Dönüşümlü, Uzaktan Çalışma, Kısmi Süreli Çalışma vs.) verimliliği nasıl etkilemektedir?

- Verimliliği çok azaltmaktadır. ()
Verimliliği azaltmaktadır. ()
Verimliliğe etkisi yoktur. ()
Verimliliği arttırmaktadır ()
Verimliliği çok arttırmaktadır. ()

25) Covid-19 salgını sonrasında da esnek çalışma (Dönüşümlü, Uzaktan Çalışma, Kısmi Süreli Çalışma vs.) imkanı sağlayacak mısınız?

Evet ☐

Hayır ☐

26) COVID-19 sürecinde İşgücü Piyasalarında yaşanan ve özellikle teknolojiye dayalı uzaktan çalışma modellerinin yaygınlaşmasının, bundan sonraki işgücü taleplerinizi etkileyeceğini düşünüyor musunuz?

Evet ☐

Hayır ☐

2021 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.